

Հանրային ֆինանսների տեղեկագիր. թողարկում 2

Տեղեկագրի այս բոլորովան մեջ ներկայացված են 2018թ. երկրորդ եռամսյակի ընթացքում «Պետական ֆինանսների կառավարման համակարգի բարեփոխումների վերանայված ռազմավարության 2016-2020 քվականներին իրականացվելիք գործողությունների ծրագրին» շարք միջոցառումների, ինչպես նաև Եվրամիություն (ԵՄ)-Հայաստան ֆինանսական համաձայնագրով 2017-2018 քվականների համար նախատեսված ԵՄ-ի կողմից ՀՀ-ին ֆինանսական օգնության տրամադրման նախապայմաններ հանդիսացող հանրային ֆինանսների համակարգի գործունեության կատարողականի ցուցանիշների մոնիտորինգ» ծրագրի շրջանակներում իրականացված միջոցառումների և ստացված ցուցանիշների, ինչպես նաև առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության բնագավառների 2013-2017թթ. պետական բյուջեների ոչ ֆինանսական ցուցանիշների դինամիկայի մոնիտորինգի արդյունքները:

Ինչպես ծրագրի իրականացման առաջին փուլում (2018թ. առաջին եռամսյակ), այնպես էլ այս փուլում ծրագրի իրականացման խումբը նախ պարզել է, թե 2018թ. երկրորդ եռամսյակում ինչ է իրականացվել Պետական ֆինանսների կառավարման համակարգի բարեփոխումների վերանայված ռազմավարության 2016-2020 քվականների գործողությունների ծրագրի միջոցառումներից կամ ստացվել են արդյոք 2018թ. երկրորդ եռամսյակի համար նախատեսված ԵՄ-Հայաստան ֆինանսական համաձայնագրի հանրային ֆինանսների համակարգի գործունեության կատարողականի ցուցանիշները: Այստեղ պետք է նշել, որ հենց հաշվետու ժամանակահատվածում Հայաստանում տեղի ունեցան հեղափոխական իրադարձություններ (ապրիլ-մայիս ամիսներին), որոնց արդյունքում նախկին վարչակարգը տապալվեց: Արդյունքում փոխվեց բոլոր նախարարությունների, ներառյալ ՀՀ ֆինանսների նախարարության (որի հետ ԹԻՀԿ-ն այս ծրագրի շրջանակներում համագործակցում էր) ղեկավարությունը: Նոր վարչապետն ԱԺ-ի կողմից ընտրվեց մայիսի 8-ին, իսկ կառավարությունը ձևավորվեց մայիսի 10-12-ի ընթացքում: Այդ կառավարության ծրագիրը հաստատվեց հունիսի 7-ին: Փոփոխությունները չբացահայտեցին նաև ԱԺ-ն, մասնավորապես նախկինում իշխող Հայաստանի հանրապետական կուսակցությունը (ՀՀԿ) դարձավ ընդդիմություն: Ելնելով այս հանգամանքներից՝ ծրագրի իրականացման խումբը որոշեց, որ պետական համապատասխան մարմինների հետ շփումներն ավելի նպատակահարմար կլինի իրականացնել ծրագրի իրականացման հաջորդ փուլում, երբ համապատասխան պետական մարմինների աշխատանքը նոր իրավիճակում կլինի ավելի հստակեցված: Բացի այդ, հաշվետու ժամանակահատվածում տեղ գտած իրադարձությունները հանգեցրին նաև հանրային ֆինանսների կառավարման համակարգի բարեփոխումներին ուղղված միջոցառումների իրականացման դանդաղեցմանը կամ ժամանակավոր դադարին, որը բնական երևույթ է ցանկացած հեղափոխական փոփոխությունների ժամանակ:

Մոնիտորինգի արդյունքները

1. Պետական բյուջեի կատարման արդյունավետություն. Ծրագրային բյուջետավորման մեթոդաբանություն

Ինչպես արդեն նշվել էր նախորդ տեղեկագրում, ծրագրի իրականացման խումբը, ելնելով նրանից, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարի 2017թ. հունիսի 23-ի N311-Ս հրամանով հաստատված ՀՀ ծրագրային բյուջետավորման համակարգի ամբողջական ներդրման ռազմավարության շրջանակներում մեթոդական ուղեցույցները չկիրառվեցին 2018թ. պետական բյուջեի ծրագրային մասի մշակման ժամանակ, որոշեց այդ ուղեցույցների կիրառման վերլուծությունը հետաձգել մինչև 2019թ. բյուջեի նախագծի հրապարակումը: Հաշվի առնելով դա՝ ծրագրի իրականացման խումբը, խորհրդակցելով ԲՀՀ-Հայաստանի հետ, որոշեց իրականացնել 2013-2017թթ. պետական բյուջեների առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության (այդ նպատակները ծրագրի իրականացման խումբն ընտրեց ԲՀՀ-Հայաստանի հետ խորհրդակցելու արդյունքում) մի քանի ծրագրերի ոչ ֆինանսական ցուցանիշների մոնիտորինգ: Մոնիտորինգի նպատակն է պարզել, թե որքանով են այդ ցուցանիշները համահունչ այդ ծրագրերի համար սահմանված ֆազաֆականություններին, վեր հանել այդ ցուցանիշների պլանավորված և փաստացի արժեքների միջև շեղումները և վերլուծել այդ շեղումների հնարավոր պատճառները: **Հավելված 1-ում** բերված են մոնիտորինգի արդյունքները և դրանց նախնական վերլուծությունը: Այդ վերլուծությունը կամբողջացվի ծրագրի իրականացման հաջորդ փուլում:

2. Պետական բյուջեի վերաբերյալ իրազեկվածություն (ֆազաֆացու բյուջե)

Ինչպես արդեն նշվել էր Տեղեկագրի նախորդ բաղադրման մեջ, 2017թ. ընթացքում ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը, ունենալով ֆազաֆացիական հասարակության կազմակերպությունների հետ խորհրդակցելու և նրանց հավանությամբ, պետք է մշակեր պարզեցված պետական բյուջեի և պարզեցված պետական բյուջեի կատարողականի օրինակելի ձևերը: Հաշվետու ժամանակահատվածում նախարարության պաշտոնական կայքում այն այդպես էլ առկա չէր: Չկա նաև որևէ տեղեկատվություն այն մասին, թե արդյո՞ք նախարարությունը ֆինանսիել է ունենալ հետ առնչվող հասարակական կազմակերպությունների հետ դեռևս այս տարվա առաջին եռամսյակում նախարարության կայքում տեղադրված ՀՀ 2018թ.-ի պետական բյուջեի համառոտ ուղեցույցը (ֆազաֆացու բյուջե): Այդ պահանջը նույնպես հանդիսանում է ԵՄ-Հայաստան ֆինանսական համաձայնագրի հանրային ֆինանսների համակարգի գործունեության կատարողականի այս ցուցանիշի 2018թ.-ի թիրախային արդյունքներից մեկը:

Միևնույն ժամանակ, նախարարությունը հաշվետու ժամանակահատվածում իր կայքում տեղադրեց 2017թ. պետական բյուջեի կատարման մասին պարզեցված հաշվետվությունը (տե՛ս http://www.minfin.am/hy/page/2017_tvakan29): Հարկ է նշել, որ ԵՄ-Հայաստան ֆինանսական համաձայնագրի հանրային ֆինանսների համակարգի գործունեության կատարողականի այս ցուցանիշի համար նշված հաշվետվության պատրաստումը և հրատարակումը որպես թիրախային արդյունք նախատեսված չէ, և այդ իմաստով ՀՀ իշխանությունները նույնիսկ ինչ-որ տեղ գերակատարել են այդ ցուցանիշի կատարողականը, քանի որ որպես այս ցուցանիշի թիրախային արդյունք նախատեսված է միայն 2018թ. պետական բյուջեի կատարման մասին պարզեցված հաշվետվությունը, որը, բնականաբար, պետք է պատրաստ լինի հաջորդ, 2019թ. կեսերին:

Վերլուծելով 2017թ. պետական բյուջեի կատարման մասին պարզեցված հաշվետվությունը՝ կարելի է գալ մի շարք եզրահանգումների: Դրանցից հիմնականներն են.

- Ի տարբերություն 2018թ.-ի պետական բյուջեի համառոտ ուղեցույցի (ֆադաբադ բյուջե), որը կազմված էր Word ձևաչափով՝ այս փաստաթուղթը PowerPoint ձևաչափով է, որն օգտատերի համար ավելի հարմար ձևաչափ է: Այն բաղկացած է 29 սլայդից, որոնք համառոտ/հանրամատչելի նկարագրում են պետական բյուջեի ամբողջական հաշվետվության հիմնական կետերը՝ ՀՀ տնտեսության արձանագրած միտումները (վերջին հինգ տարիների կտրվածքով), համախմբված բյուջեի, պետական եկամուտների և ծախսերի, ինչպես նաև պետական բյուջեի պակասուրդի և պարտքի վերաբերյալ: Պարզեցված հաշվետվությունն առանձնահուն է նաև գրագետ կազմված վիզուալ բովանդակությամբ և ինֆոգրաֆիկայով:
- Միջազգային պրակտիկայում բյուջեի կատարման մասին հաշվետվություններում հատկապես կարևորվում է ծրագրավորված և փաստացի ծախսերի և եկամուտների տարբերության վերաբերյալ հիմնավոր վերլուծությունը (meaningful analysis), որտեղ հստակ ներկայացված են նախատեսված ցուցանիշներից շեղումների հիմնական պատճառները:¹ Պարզեցված հաշվետվության մեջ պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի սլայդներում միայն հպանցիկ արձանագրվել է, թե քանի տոկոսով են կատարվել ճշտված ծրագրով սահմանված որոշ ցուցանիշներ՝ առանց բացատրելու, թե ինչու են պայմանավորված շեղումները (որոշ դեպքերում էական, օրինակ՝ միջազգային կազմակերպությունների և օտարերկրյա պետությունների տրամադրած պատժական դրամաճանաչների և այլ եկամուտների (բացի հարկերն ու տուրքերը) գծով ծրագրավորված ցուցանիշները): Այս փաստաթուղթում տրամաբանական, պարզաբան և ոչ ծավալուն բացատրություններ կայացնելը կարող է նպաստել պետական բյուջեի նախագծում արտացոլված թվերի արժանահավատության բարձրացմանը:

¹Տե՛ս-<https://www.internationalbudget.org/wp-content/uploads/budget-credibility-what-can-we-learn-from-budget-execution-reports-ibp-2018.pdf> էջ 8

- Պետական բյուջեի ծախսերի հատվածում պարզապես ներկայացված է դրանց փաստացի բաշխումն ըստ ոլորտների առանց ծրագրավորված ծախսերի հետ համադրման, ինչն էական է հասկանալու, թե գերակա ուղղություններում որքան արդյունավետ է աշխատել կառավարությունը:
- Ինչպես 2018թ.-ի պետական բյուջեի համառոտ ուղեցույցի պարագայում, այս անգամ ևս պարզեցված հաշվետվությունը կայքում տեղադրելուց հետո ֆինանսների նախարարությունն ակտիվորեն չի իրագրել հանրությանը նոր փաստաթղթի վերաբերյալ: Ավելին, ինչպես այդ ուղեցույցի դեպքում, այս անգամ էլ հաշվետվությունը կարծես թե թաքցված է նախարարության կայքում: Այն փոխանակ դրվի հենց այդ կայքի բացման էջում, դրված է ՀՀ Գանձապետարանի բաժնում, որը ոչ ցանկացած օգտատեր կկարողանա նկատել:

3. Ազգային ժողովի կողմից պետական բյուջեի նկատմամբ վերահսկողության արդյունավետություն

2018թ. թիրախային արդյունքի («ՀՀ ԱԺ ֆինանսավարկային և բյուջետային հարցերի մետական հանձնաժողովը գումարում է նիստեր, որոնք բաց կլինեն հանրության և լրատվամիջոցների համար և այդ նիստերի ժամանակ կֆինանսավորվեն Պետական բյուջեի մասին օրենքը, Պետական բյուջեի տարեկան կատարողականի մասին գեկույցը, դրա աուդիտորական եզրակացությունը և աուդիտորական տարեկան հաշվետվությունը: Նիստերի սղագրությունը պետք է հրապարակվի ԱԺ կայքում») մասով, ինչպես և նախորդ մոնիտորինգային փուլում, չկա հրապարակային որևէ տեղեկատվություն, թե արդյո՞ք ԱԺ ֆինանսավարկային և բյուջետային հարցերի մետական հանձնաժողովն այս տարի գումարել է այդպիսի բաց նիստեր 2018թ. թիրախային արդյունքում նշված հարցերի վերաբերյալ:

4. Արտաֆին աուդիտ. ISSAI (Աուդիտի բարձրագույն ինստիտուտի միջազգային ստանդարտներ) ստանդարտների կիրառում պրակտիկայում

Այս ցուցանիշի 2018թ. թիրախային արդյունքի («Հիմնվելով նոր օրենսդրության և Հանրային սեկտորի աուդիտի (ISSAI-100-999) ISSAI հիմնարար սկզբունքների վրա պետք է իրականացվեն հետևյալ աուդիտները, որոնց արդյունքները պետք է ներկայացվեն ԱԺ-ին, իսկ գեկույցները տեղադրվեն Հաշվեհանձնիչ պալատի կայքում. – կառավարության՝ պետական բյուջեի ծախսերի առնվազն 17.5% ներառող կառույցների 2017թ. բյուջետային տարում ֆինանսական գործունեության և դրան առնչվող ֆինանսական փաստաթղթերի ֆինանսական աուդիտ (ISSAI 200) և համապատասխանության աուդիտ (ISSAI 400), - առնվազն 2 կատարողականի աուդիտ (ISSAI 300), որոնց առարկաները կտարբերվեն նախորդ տարվա առարկաներից») կատարումը պետք է արտացոլվի պալատի ընթացիկ եզրակացությունների միջոցով, որոնք պետք է տեղադրված լինեն Հաշվեհանձնիչ

պալատի պաշտոնական կայքի (www.armsai.am) «Ընթացիկ եզրակացություններ» բաժնում (տե՛ս <http://armsai.am/hy/current-conclusions> հասցեով): Հաշվետու ժամանակահատվածի ավարտի դրությամբ նշված բաժնում որևէ ընթացիկ եզրակացություն դրված չէր, որը նշանակում է, որ այդ պահի դրությամբ ավարտված չէր որևէ կառույցի աուդիտ:

5. Պետական ֆինանսների կառավարման համակարգի բարեփոխումների վերանայված ռազմավարության 2016-2020 թվականներին իրականացվելիք գործադրությունների ծրագրի 4.1.1 կետի (Ֆինանսական կառավարման և հսկողության համակարգի (ՖԿՀ) ներդրում) այն միջոցառումները, որոնք նախատեսված են իրականացնել 2016-2018 թվականներին:

Տեղեկագրի նախորդ թողարկման մեջ նշվել էր, որ օտարերկրյա մասնագետների մասնակցությամբ և միջազգային դաճար կազմակերպությունների աջակցությամբ մշակվում էր համակարգի ներդրման համար անհրաժեշտ մեթոդաբանական ուղեցույցը, որն, ըստ նախարարության մասնագետների, պատրաստ կլինի 2018թ. հունիսի վերջում: Հաշվետու ժամանակահատվածի վերջի, որը համընկնում է նաև նախարարության նշած մոտավոր ժամկետի հետ, դրությամբ, համաձայն միջոցառման իրականացումը համակարգող ՀՀ ֆինանսների փոխնախարարի կողմից սրամադրված տեղեկատվության, վերոնշյալ ուղեցույցի նախագիծը պատրաստ էր: Այս տարվա սեպտեմբերից, համաձայն միջոցառման իրականացումը համակարգող փոխնախարարի, կսկսվի մշակված մեթոդաբանության պիլոտային փորձարկումը: Փոխնախարարի հետ ձեռք բերվեց պայմանավորվածություն, որ մինչև այդ ծրագրի ղեկավարը կհանդիպի միջոցառման իրականացման պատասխանատուների հետ՝ ֆինանսիքում համար ԹԻՀԿ-ի հնարավոր ներգրավումն այդ պիլոտային փորձարկմանը:

Բացի նշված ցուցանիշների և միջոցառումների մոնիտորինգից, հաշվետու ժամանակահատվածում սկսվեց նաև ծրագրի շրջանակներում նախատեսված ևս մեկ ուղղությամբ մոնիտորինգ: Խոսք է գնում է ՀՀ կառավարության կողմից 2013-2017թթ. ընթացքում ստացված օտարերկրյա պետություններից և միջազգային կազմակերպություններից ստացված վարկերի և դրամաճնոթիների մասին: Ծրագրով նախատեսվում է պատրաստել դրանց տվյալների բազան, որը կներառի այդ վարկերի և դրամաճնոթիների նախատեսված (որքան պետք է կառավարությունը ստանար համաձայն վարկային կամ դրամաճնոթիային պայմանագրերի), փաստացի, ինչպես նաև մինչև 2017թ. դեկտեմբերի 31-ը այդ փաստացի գումարներից ստացված տրանսերի չափերը: Ներկա դրությամբ արդեն պատրաստ է ստացված վարկերի և դրամաճնոթիների նախատեսված չափերի մասով տվյալների բազան: Այն բերված է սույն Տեղեկագրի **Հավելված 2-ում**:

Հավելված 1. Առողջապահական և սոցիալական պաշտպանության ոլորտներում պետական բյուջեի 2013-2017թթ. որոշ ծրագրերի ոչ ֆինանսական ցուցանիշների դինամիկայի մոնիտորինգ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Մոնիտորինգի համար ընտրված են առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության ոլորտների 2013-2017թթ. իրականացված հետևյալ բյուջետային ծրագրերը՝ ծրագրային բյուջետավորման ֆորմատով.

Առողջապահության ոլորտ

Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ

Այս ծրագիրը նպատակաուղղված է մատուցելու բժշկական օգնություն և ծառայություններ բնակչության սոցիալապես անապահով խմբերին բժշկական օգնության և ծառայությունների բոլոր տեսակների համար, բացառությամբ կուսմետոլոգիական, օրգանների ու հյուսվածքների փոխպատվաստման և ստամատուցիական թանկարժեք ծառայությունների:

Սրտի վիրահատության ծառայություններ

ՀՀ պետական բյուջեից սրտի անհետաձգելի վիրահատությունների և կորոնարաանոցագրաֆիկ հետազոտությունների ամբողջ ծավալի ծառայությունների ձեռքբերում:

Անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ

Նշված ծրագիրը նախատեսվում է սոցիալապես անապահով, նպաստառու (30 միավոր և ավելի) ընտանիքների անպտուղ գույգերին վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական ծառայություններ մատուցելու համար՝ յուրաքանչյուր տարի 2 տարիքային խումբ ընդգրկելու ընթացակարգով:

Սոցիալական ապահովության ոլորտ

Հաճանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման, տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում

Ծրագրի նպատակն է շահառուի սոցիալական ներառման, հաճանդամներին սայլակների և լսողական սարքերի ապահովման միջոցով նրանց կենսագործունեության սահմանափակումների լրիվ կամ մասնակի հաղթահարում, փոխհատուցում (փոխարինում), հասարակական կյանքի բոլոր բնագավառներում այլ անձանց հետ հավասար հնարավորությունների ստեղծում, սոցիալական հմտությունների վերականգնում, կյանքի որակի բարելավում, լիարժեք և ներդաշնակ զարգացում:

Ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստներ ծրագիր

Սա ՀՀ պետական բյուջեի ամենամեծ և ամենակարևոր ծրագրերից մեկն է՝ ուղղված ազգատության կրճատմանը:

ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԱՐԴԹՈՒՆՔՆԵՐԸ

Առողջապահության ոլորտ

Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայությունների ֆինանսական ցուցանիշները

2013 թվականին «Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի բյուջեում նախատեսվել է **38,951** հիվանդանոցային դեպքի բուժում **4,141.1** մլն դրամ գումարով: Հաշվետու տարում պետական բյուջեից փաստացի ավելի քան **4.3** մլրդ դրամ է տրամադրվել բնակչության սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին տրամադրվող բժշկական օգնության ֆինանսավորմանը՝ **99.9%**-ով ապահովելով ծրագրի կատարումը: Այս ծրագրով պետության կողմից երաշխավորված անվճար հիվանդանոցային բժշկական օգնության բյուջեում **2013** թվականին բուժօգնություն է ստացել **46.0** հազար հիվանդ:

2014 թվականին «Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի բյուջեում նախատեսվում էր **65,951** հիվանդանոցային դեպքի բուժում **7,430.0** մլն դրամ գումարով՝ **2013** թվականի **38,951** դեպքի և **4,141.1** մլն դրամի դիմաց կամ **27** հազար դեպքով և **3,288.9** մլն դրամով ավելի, որից դեպքերի քանակի ավելացմամբ պայմանավորված՝ **3.041.8** մլն դրամ, իսկ մեկ հիվանդի մեկ օրվա բուժման միջին արժեքի ավելացմամբ պայմանավորված՝ **247.1** մլն դրամ:

2014 թվականին պետական բյուջեից շուրջ **6.6** մլրդ դրամ էր տրամադրվել բնակչության սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին տրամադրվող բժշկական օգնության ֆինանսավորմանը՝ **99.4%**-ով ապահովելով ծրագրի կատարումը: Այս ծրագրով պետության կողմից երաշխավորված անվճար հիվանդանոցային բժշկական օգնության բյուջեում **2014** թվականին բուժօգնություն էր ստացել **61.4** հազար հիվանդ՝ **2013** թվականի **46** հազարի դիմաց: **2013** թվականի համեմատելի ծախսերն անել էին **52.5%**-ով կամ **2.3** մլրդ դրամով:

2015 թվականին «Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի բյուջեում նախատեսվում էր **62,422** դեպքի բուժում **7,202.3** մլն դրամով **2014**թ. **65,951** դեպքի և **7,430.0** մլն դրամի դիմաց կամ **3,529** դեպքով և **227.7** մլն դրամով պակաս: Սույն ծրագրից **258.7** մլն դրամ տեղափոխվել էր «Երեխաների բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագիր, **69.1** մլն դրամ՝ «Դժվարամտ չէլի փոփոխության հետազոտություններ» ծրագիր,

իսկ 78.6 մլն դրամ՝ «Անպտուղ գույգերի համար վերաբրտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագիր:

Միաժամանակ, նշված ծրագրի գծով մեկ հիվանդի բուժման միջին արժեքի ավելացմամբ պայմանավորված ծախսերը ավելացել են 178.7 մլն դրամով:

Հաշվետու տարում պետական բյուջեից ավելի քան 7.4 մլրդ դրամ էր տրամադրվել բնակչության սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին տրամադրվող բժշկական օգնության ֆինանսավորմանը՝ 100.0%-ով ապահովելով ծրագրի կատարումը: Այս ծրագրով պետության կողմից երաշխավորված անվճար հիվանդանոցային բժշկական օգնության շրջանակներում 2015 թվականին բուժօգնություն էր ստացել 66.5 հազար հիվանդ՝ 2014 թվականի 61.4 հազարի դիմաց: 2014 թվականի համեմատ նշված ծախսերն աճել էին 13.1%-ով կամ 862.5 մլն դրամով:

2016 թվականին «Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում էր 58,010 դեպքի բուժում 6,205.6 մլն դրամով 2015 թվականի 62,422 դեպքի և 7,202.2 մլն դրամի դիմաց կամ 4,412 դեպքով և 996.6 մլն դրամով պակաս: Սույն ծրագրից 670.8 մլն դրամ (1,141 դեպք) տեղափոխվել է «Սրտի վիրահատության ծառայություններ» ծրագիր, իսկ 350.0 մլն դրամ (3,271 դեպք)՝ «Երեխաներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագիր:

Միևնույն ժամանակ, նշված ծրագրով էլեկտրաէներգիայի սակագնի բարձրացմամբ պայմանավորված ծախսերը ավելացել են 24.2 մլն դրամով:

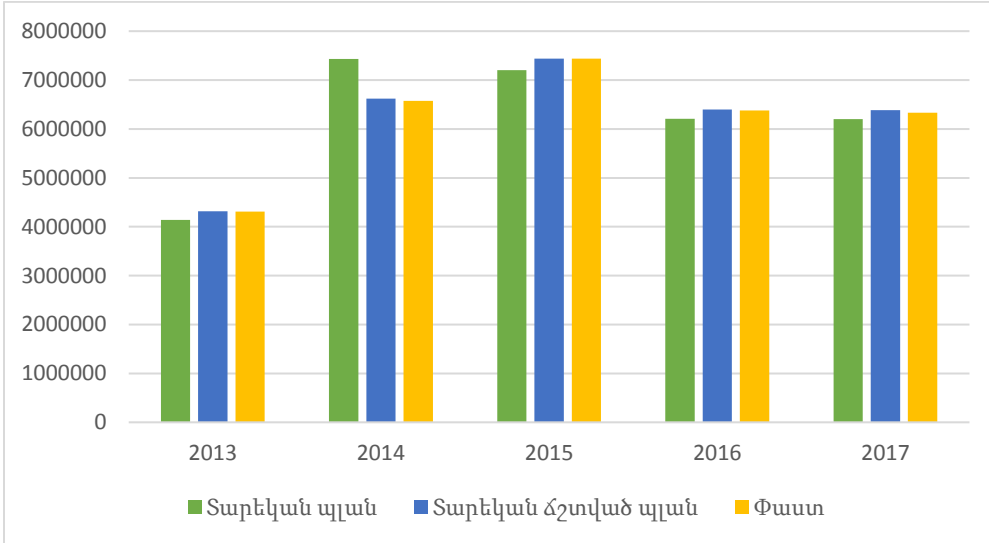
Հաշվետու 2016թ. տարում պետական բյուջեից ավելի քան 6.4 մլրդ դրամ է տրամադրվել բնակչության սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին տրամադրվող բժշկական օգնության ծառայությունների ֆինանսավորմանը՝ 99.7%-ով ապահովելով ծրագրի կատարումը: Այս ծրագրով պետության կողմից երաշխավորված անվճար հիվանդանոցային բժշկական օգնության շրջանակներում 2016 թվականին բուժօգնություն էր ստացել 63.1 հազար հիվանդ՝ 2015 թվականի 66.5 հազարի դիմաց: 2015 թվականի համեմատ նշված ծախսերը նվազել են 14.2%-ով կամ 1.1 մլրդ դրամով՝ հիմնականում պայմանավորված 2016 թվականի սրտի անհետաձգելի վիրահատության ծառայությունների ծախսերի տեղափոխմամբ «Սրտի վիրահատության ծառայություններ» ծրագիր:

2017 թվականին «Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի շրջանակներում նախատեսվել էր 58,010 դեպքի բուժում 6,202.7 մլն դրամով 2016 թվականի նույն ֆանակով դեպքերի և 6,205.6 մլն դրամի դիմաց կամ 2.9 մլն դրամով պակաս: Գազի և էլեկտրաէներգիայի սակագների փոփոխությամբ պայմանավորված ծախսերը նվազել էին 20.5 մլն դրամով:

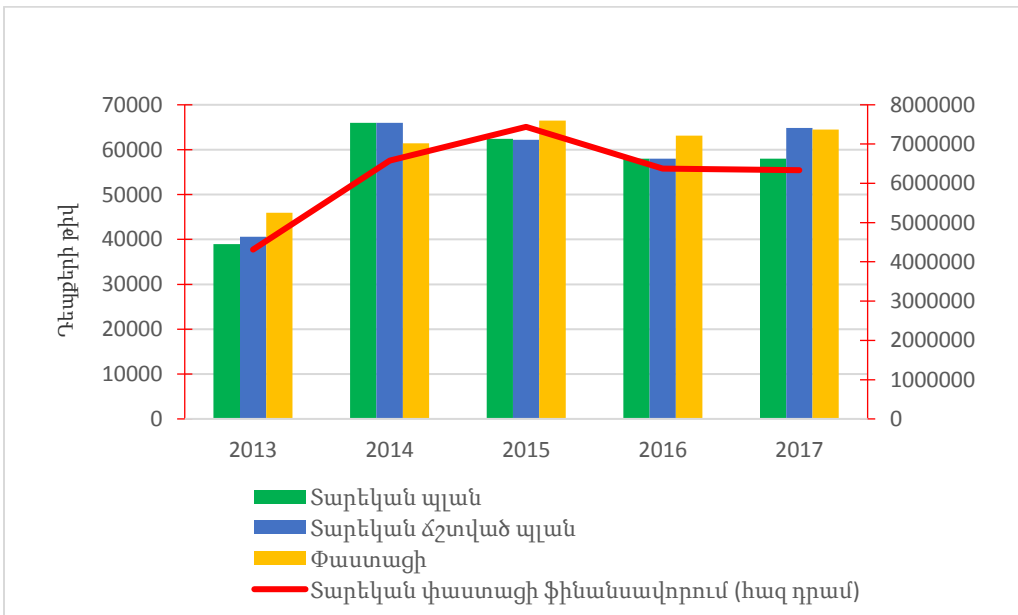
Միևնույն ժամանակ, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի չափը չգերազանցող աշխատավարձ ստացողների համար 1000 դրամի չափով դրոշմանիւշային վճարի ապահովմամբ պայմանավորված ծախսերը ավելացել էին 17.6 մլն դրամով:

2017թ. պետական բյուջեից ավելի քան 6.3 մլրդ դրամ էր տրամադրվել բնակչության սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին տրամադրվող բժշկական օգնության ծառայությունների ֆինանսավորմանը՝ ապահովելով 99.2% կատարողական: Ծրագրով պետության կողմից երաշխավորված անվճար հիվանդանոցային բժշկական օգնության շրջանակներում 2017 թվականին բուժօգնություն էր ստացել 64.5 հազար հիվանդ՝ բյուջեով նախատեսված 64.9 հազարի և 2016 թվականի 63.1 հազարի դիմաց: 2016 թվականի համեմատ նշված ծախսերը նվազել էին 0.7%-ով կամ 47.5 մլն դրամով՝ հիմնականում պայմանավորված 2017 թվականին գազի և էլեկտրաէներգիայի սակագների փոփոխությամբ:

Գծապատկեր 3.1.1.1 Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայությունների ծրագրի ֆինանսական ցուցանիշները (հազ դրամ)

Գծապատկեր 3.1.1.2 Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայությունների ծրագրի ոչ ֆինանսական ցուցանիշները

3.1.2 Սրտի վիրահատության ծառայություններ

2015 թվականին «Սրտի անհետաձգելի վիրահատության ծառայություններ» ծրագրի գծով նախատեսվում էր 420 դեպքի բուժում 500.0 մլն դրամով:

2015 հաշվետու տարում 9.1 մլրդ դրամ էր օգտագործվել *մասնագիտացված հիվանդանոցային ծառայությունների* ձեռքբերման նպատակով՝ կազմելով ծրագրի 99.8%-ը: 2014 թվականի համեմատ նշված ծախսերն աճել էին 18.9%-ով կամ ավելի քան 1.4 մլրդ դրամով, ինչը հիմնականում պայմանավորված էր 2015 թվականին առաջին անգամ ՀՀ պետական բյուջեից սրտի անհետաձգելի վիրահատության ծառայությունների ձեռքբերման համար միջոցների հատկացմամբ, ինչպես նաև հոգեկան ու նարկոլոգիական հիվանդների բժշկական օգնության և սուբերկուլյոզի բժշկական օգնության ծառայությունների ձեռքբերման ծախսերի աճով:

2016 թվականին «Սրտի վիրահատության ծառայություններ» նոր ծրագրի գծով նախատեսվել էր 3,505 դեպքի բուժում 3,085.7 մլն դրամով: Նշված ծրագրում նախատեսվում էր համախմբել «Սրտի անհետաձգելի վիրահատության ծառայություններ», «Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածների բժշկական օգնության ծառայություններ», «Զինծառայողներին, ինչպես նաև փրկարար ծառայողներին և նրանց ընտանիքի անդամներին բժշկական օգնության ծառայություններ», «Պետական հիմնարկների և կազմակերպությունների աշխատողների բժշկական օգնության և սպասարկման ծառայություններ» և «Երեխաներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրերի շրջանակներում կատարվող սրտի վիրահատությունների և կորոնարոանգիոգրաֆիկ հետազոտությունների ամբողջ ծավալը:

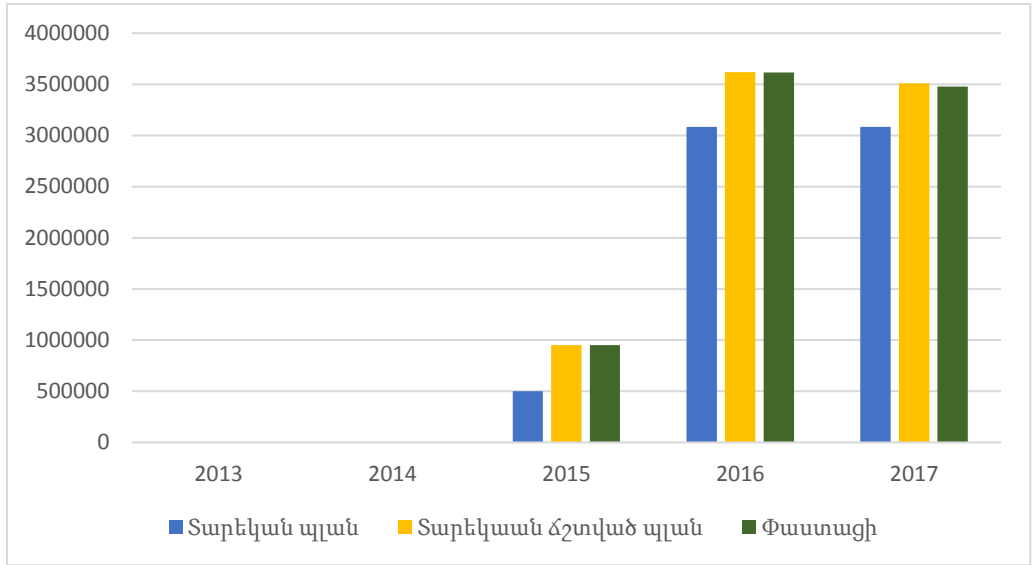
Հաշվետու 2016 թվականին Սրտի վիրահատությունների ծառայությունների նպատակով ծախսվել է 3.6 մլրդ դրամ՝ 99.9%-ով ապահովելով ծրագրի կատարումը: Նախորդ տարվա համեմատ նշված ծախսերն աճել են շուրջ 2.8 անգամ: Ահը պայմանավորված է առողջապահության ոլորտի այլ ծրագրերից սրտի վիրահատությանը հատկացվող միջոցները տվյալ ծրագիր տեղափոխելու հանգամանքով: Ծրագրի շրջանակներում 2016 թվականին բուժօգնություն է մատուցվել 5.7 հազար հիվանդի՝ նախատեսված 3.5 հազարի դիմաց: Բյուջեով նախատեսվածի համեմատ ավելի մեծ թվով հիվանդների սպասարկումն ապահովվել է բուժօգնության փաստացի միջին գնի նվազման հաշվին:

2017 թվականին «Արտի վիրահատության ծառայություններ» ծրագրի գծով նախատեսվել էր 3,505 դեպքի բուժում 3,084.3 մլն դրամ գումարով՝ 2016 թվականի նույն դեպքի և 3,085.7 մլն դրամի դիմաց կամ 1.4 մլն դրամով պակաս: Գազի և էլեկտրաէներգիայի սակագների փոփոխությամբ պայմանավորված ծախսերը նվազել էին 10.2 մլն դրամով:

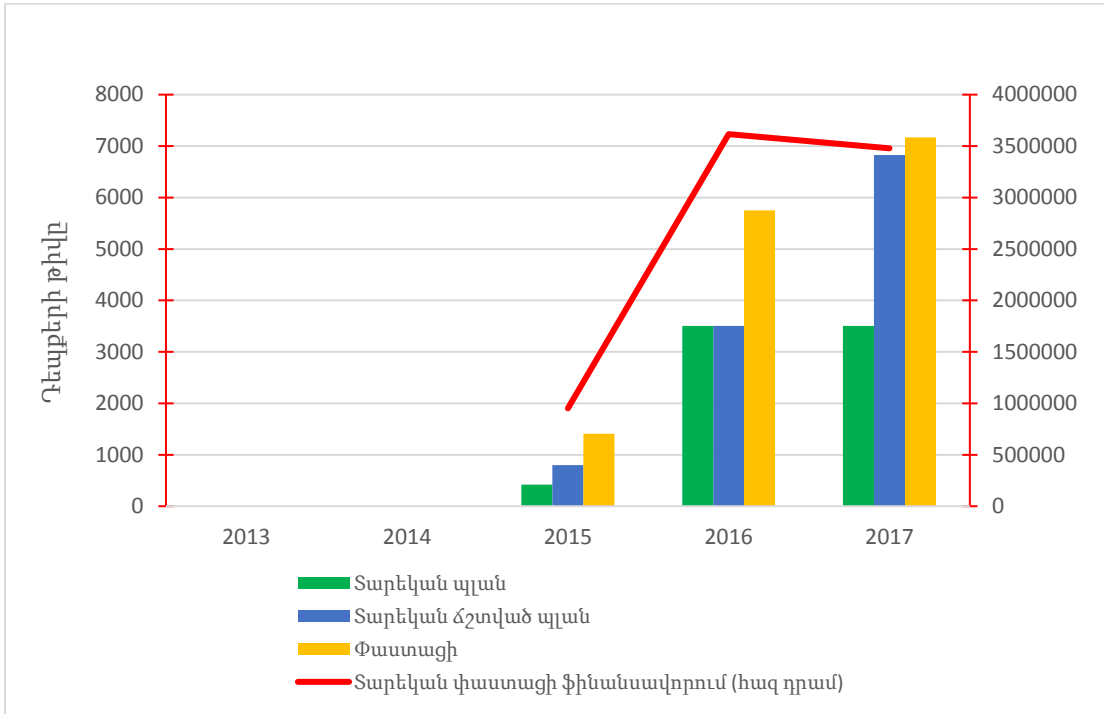
Միևնույն ժամանակ, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի չափը չգերազանցող աշխատավարձ ստացողների համար 1000 դրամի չափով դրուժանահիշային վճարի ապահովմամբ պայմանավորված ծախսերը ավելացել էին 8.8 մլն դրամով:

Հաշվետու 2017 թվականին արտի վիրահատությունների ծառայությունների նպատակով ծախսվել էր 3.5 մլրդ դրամ՝ 99.1%-ով ապահովելով ծրագրի կատարումը: Ծրագրի շրջանակներում 2017 թվականին բուժօգնություն էր մատուցվել 7.2 հազար հիվանդի՝ նախատեսված 6.8 հազարի և 2016 թվականի 5.7 հազարի դիմաց: Բյուջեով նախատեսվածի համեմատ ավելի մեծ թվով հիվանդների սպասարկումն ապահովվել էր բուժօգնության փաստացի միջին գնի նվազման հաշվին: Նախորդ տարվա համեմատ նշված ծախսերը նվազել էին 137.3 մլն դրամով կամ 3.8%-ով: Նվազումը պայմանավորված էր այն հանգամանքով, որ 2017 թվականի հոկտեմբերից պետական հիմնարկների աշխատակիցներին մատուցվող արտի վիրահատության ծառայությունները մատուցվել են «Պետական հիմնարկների և կազմակերպությունների աշխատողների բժշկական օգնության և սպասարկման ծառայություններ» ծրագրի շրջանակներում՝ մաս կազմելով վերջինիս գծով առողջության ապահովագրության փաթեթների շրջանակներում մատուցվող ծառայությունների ցանկին:

Գծապատկեր 3.1.2.1 Սրտի վիրահատության ծառայությունների ծրագրի ֆինանսական ցուցանիշները (հազ դրամ)

Գծապատկեր 3.1.2.2 Սրտի վիրահատության ծառայությունների ծրագրի ոչ ֆինանսական ցուցանիշները

3.1.3 Անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ

2015 թվականի բյուջեով նախատեսվել էր Մոբ և մանկան առողջության պահպանման ծառայությունների բարելավման ոլորտում անպտուղական կանխարգելման և այդ խնդրի հաղթահարման հետ կապված (Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ծրագրի համաձայն) սոցիալապես անապահով, նպաստառու (30 միավոր և ավելի) ընտանիքների անպտուղ գույգերին՝ վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական ծառայություններ մատուցելու համար «Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրից 78.6 մլն դրամ տեղափոխվել էր սույն խմբի «Անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագիր:

«Անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի գծով նախատեսվում էր 696 դեպքի բուժում 78.6 մլն դրամով:

Նշված ծրագրի ընդհանուր նախատեսվում էր սոցիալապես անապահով, նպաստառու (30 միավոր և ավելի) ընտանիքների անպտուղ գույգերին՝ վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական ծառայություններ մատուցելու համար՝ յուրաքանչյուր տարի 2 տարիքային խումբ ընդգրկելու ընթացակարգով: Անվհար բուժօգնության իրավունք ունեցող ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված 36 և ավելի միավոր ունեցող նպաստառու կանանց համար այն իրականացվում է անվհար, իսկ 30-35 միավոր ունեցողների համար՝ 50 տոկոս գեղջով:

Ծրագրի շրջանակներում հաշվետու 2015 թվականին ծախսվել է 56.1 մլն դրամ՝ կազմելով նախատեսված ցուցանիշի 71.3%-ը: Շեղումը պայմանավորված էր բուժօգնության դեպքերի փաստացի ֆակտով: Ծրագրի շրջանակներում բուժօգնություն էր ստացել 180 հիվանդ՝ նախատեսված 696-ի փոխարեն: Նշենք, որ ծախսված գումարից 50 մլն դրամը հատկացվել էր «Վերարտադրողական առողջության, պերինատալոգիայի, մանկաբարձության և գինեկոլոգիայի ինստիտուտ», «Մոբ և մանկան առողջության պահպանման գիտահետազոտական կենտրոն» և «Շենգավիթ» բժշկական կենտրոն» փակ բաժնետիրական ընկերություններին՝ որպես կանխավճար՝ 2016 թվականի ընթացքում սահմանամերձ գյուղական համայնքների անպտուղություն ունեցող 35 անուսնական գույգերի վերարտադրողականության օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնություն և սպասարկում տրամադրելու համար:

2016 թվականին «Անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի գծով նախատեսվում էր 696 դեպքի բուժում 78.6 մլն դրամով՝ 2015 թվականի չափով:

2016 թվականին անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով ծախսվել էր 35.8 մլն դրամ՝ կազմելով նախատեսված ցուցանիշի 80.3%-ը: Ծրագրի շրջանակներում 2016 թվականին իրականացվել էին արտամարմնային բեղմնավորումից առաջ կատարվող 3493 ախտորոշիչ հետազոտություններ: Նախորդ տարվա համեմատ նշված ծախսերը նվազել էին 36.1%-ով կամ 20.2 մլն դրամով՝ պայմանավորված նրանով, որ 2015 թվականին 50 մլն դրամ հատկացվել էր որպես կանխավճար՝ 2016 թվականի ընթացքում վերարտադրողականության օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ սահմանամերձ գյուղական համայնքների անպտղություն ունեցող 35 ամուսնական գույգերի բժշկական օգնություն և սպասարկում (արտամարմնային բեղմնավորում) տրամադրելու համար: Ծրագիրը սկսել է իրականացվել 2015 թվականի հոկտեմբեր ամսից:

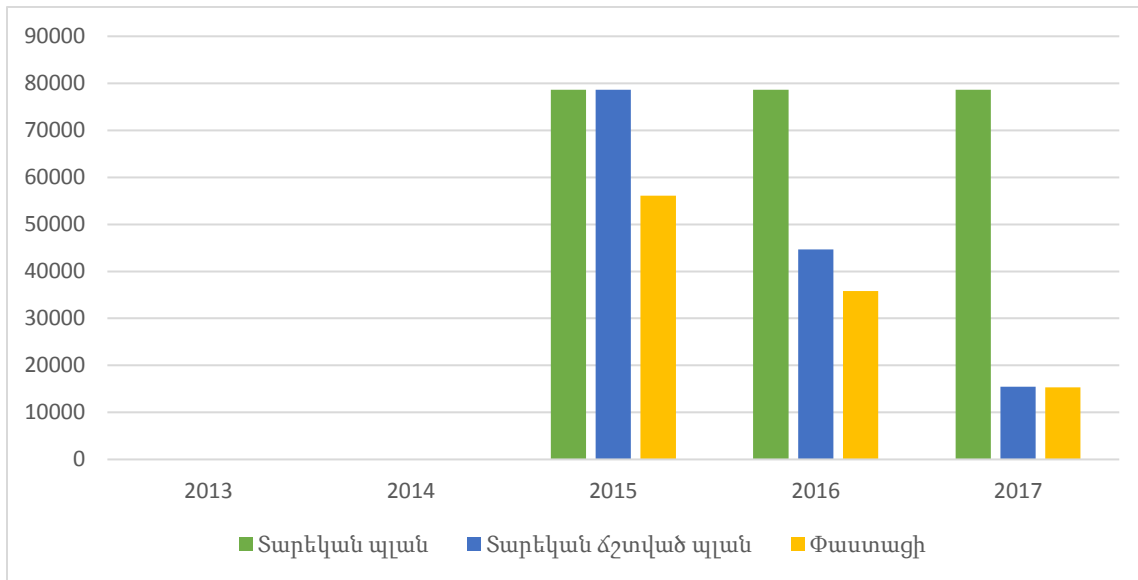
Շարունակվել էր սոցիալապես անապահով ընտանիքների անպտղության խնդրի հաղթահարմանն ուղղված ՀՀ կառավարության 27 մայիսի 2015թ. N568 որոշման շարունակական կիրարկումը, շուրջ 90 անպտուղ գույգ հետազոտվել և բուժվել էր պետական պատվերի շրջանակներում, կազմակերպվել էր 35 անպտուղ ամուսնական գույգի արտամարմնային բեղմնավորման հետազոտություն և բուժօգնություն:

2017 թվականին «Անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի գծով նախատեսվել էր 696 դեպքի բուժում 78.6 մլն դրամով՝ 2016 թվականի չափով:

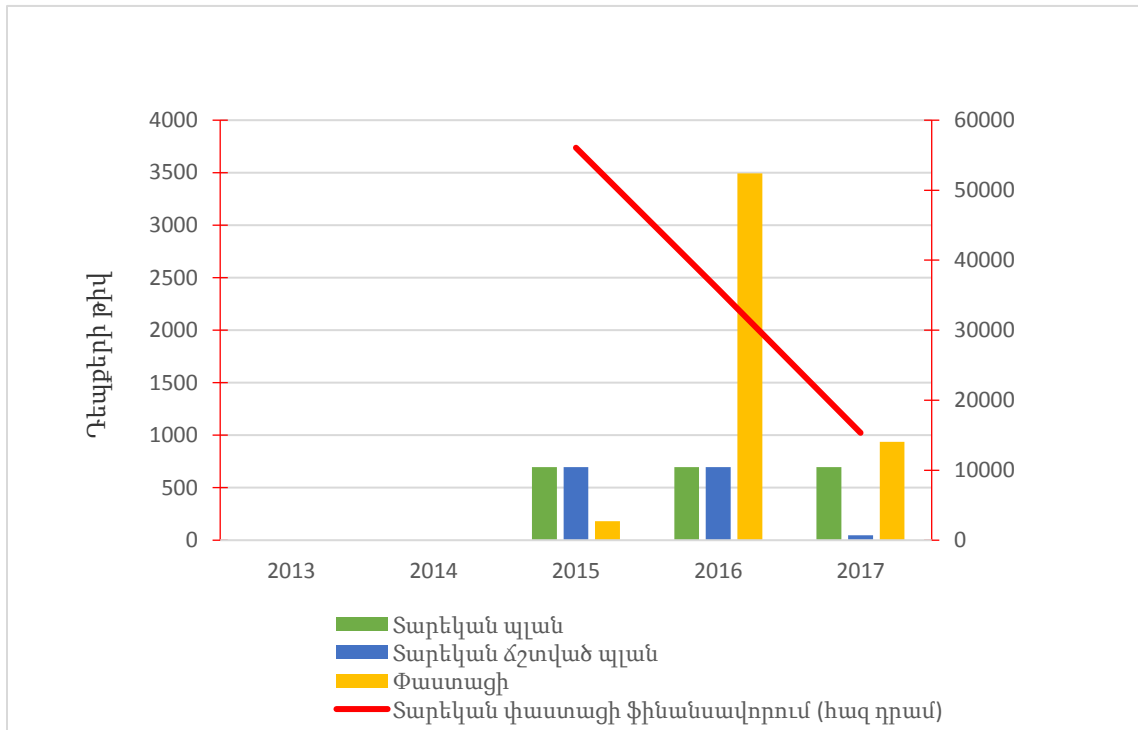
2017 թվականին անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով ծախսվել էր 15.3 մլն դրամ՝ կազմելով նախատեսված ցուցանիշի 99.4%-ը: Նախորդ տարվա համեմատ նշված ծախսերը նվազել էին 57.2%-ով կամ 20.5 մլն դրամով, ինչը պայմանավորված էր տարվա ընթացքում ծրագրի արդյունավետության գնահատման նախնական արդյունքների հիման վրա ծրագրի ժամանակավոր դադարեցման և վերանայմանն ուղղված աշխատանքների մեկնարկով: Նշված ծրագիրը նախատեսված է եղել սոցիալապես անապահով, նպաստառու (30 և ավելի միավոր ունեցող) ընտանիքների անպտուղ գույգերին վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական ծառայություններ մատուցելու համար՝ յուրաքանչյուր տարի 2 տարիքային խումբ ընդգրկելու ընթացակարգով, սակայն 2017 թվականի արդյունքներով ի հայտ են եկել նշված խմբի շահառուների հավաքագրման և

ծառայությունների արդյունավետության գնահատման խնդիրներ, որից բխել է ծրագրի սկզբունքների վերանայման անհրաժեշտությունը:

Գծապատկեր 3.1.3.1 Անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայությունների ծրագրի ֆինանսական ցուցանիշները (հազ դրամ)

Գծապատկեր 3.1.3.2 Անպտուղ գույզերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայությունների ոչ ֆինանսական ցուցանիշներ

Սոցիալական ապահովության ոլորտ

3.2.1 Հաճանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում

2013 թվականին «Հաճանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում» ծրագրի գծով ծախսը կազմել էր 858.6 մլն դրամ (պահպանվել է 2012 թվականի համար նախատեսված չափը): 2013 թվականին նախատեսվում էր արտադրել և բաշխել պրոթեզաօրթոպեդիկ, վերականգնողական և վերանորոգման պարագաներ, ընդամենը՝ 13799 պարագա (2012 թվականին՝ 13945 պարագա): Այսպիսով.

ա) 12291 պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաների գծով՝ 755.5 մլն դրամ (2012 թվականին՝ 12498 պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաներ),

բ) 1298 պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաների վերանորոգման գծով՝ 66.6 մլն դրամ (2012 թվականին՝ 1257 պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագայի վերանորոգման պարագաներ),

գ) ձայնաստեղծ սարքերի գծով՝ 80 հատ՝ 28.0 մլն դրամ (2012 թվականին՝ 100 հատ),

դ) աչքի պրոթեզների գծով՝ 130 հատ՝ 8.5 մլն դրամ (2012 թվականին՝ 90 հատ):

Հաշվետու տարում հաշվառվածներին անվճար պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման տեխնիկական միջոցներով ապահովման և դրանց վերանորոգման համար ծախսվել է 858.3 մլն դրամ՝ ապահովվելով 100% կատարողական: Ծրագրի շրջանակներում ֆինանսավորվել են անվճար բժշկական օգնության և սպասարկման իրավունք ունեցող հաշվառվածներին և վերականգնման տեխնիկական միջոցների պատրաստումը և վերանորոգումը, տրամադրվել են նաև ձայնաստեղծ սարքեր և աչքի պրոթեզներ: Նշված ծախսերը 2012 թվականի համեմատ գրեթե փոփոխություն չեն կրել:

2014 թվականին **”Հաշվառվածներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման, տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում”** ծրագրի գծով ծախսը կազմել էր 880.1 մլն դրամ (2013 թվականին՝ 858.6 մլն դրամ): 2013 թվականի պետական բյուջեի նկատմամբ ծախսերի աճը կազմում էր 21.5 մլն դրամ (պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաները սրվում են ՀՀ կառավարության 12.04.2007 թվականի N 453-Ն որոշմամբ սահմանված ժամկետները լրացած, ինչպես նաև առաջին անգամ և հաջորդ տարվա 1-ին եռամսյակում դրանց կարիք ունեցող անձանց), որը պայմանավորված էր.

ա/ պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաների թվի փոփոխությամբ կան 13495 պարագա, այդ թվում՝ 5144 պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագա, 7316 վերականգնողական պարագա, 1035 վերանորոգման պարագաներ 2013 թվականին 13 799 պարագայի դիմաց՝ գների աճի պայմաններում կան միջին գինը կանխատեսվում է 60.8 հազ. դրամ 2013 թվականին նախատեսված 60.5 հազ. դրամի դիմաց՝ 820.8 մլն դրամ,

բ/ աչքի պրոթեզի (տրվում է երեխաների համար՝ տարեկան, մեծահասակների համար՝ երկու տարին մեկ անգամ) ֆանակի աճով կան 150 հատ 2013 թվականին 130-ի դիմաց (2014 թվականին ծրագրում ընդգրկվելու համար դիմում են երկու և ավելի տարին լրացած պրոթեզավորված անձինք՝ 2012 թվականին պրոթեզավորվել էր 90 հաշվառված, որոնց պրոթեզավորման ժամկետը լրացում էր 2014 թվականին)՝ 9.8 մլն դրամ,

զ/ ձայնաստեղծ սարքերի (տրվում է հինգ տարին մեկ անգամ)՝ 80 հատ պահպանման պայմաններում՝ 27.7 մլն դրամ (մեկ միավորի գնի նվազման պայմաններում կամ 346.0 հազ. դրամ 2013 թվականին նախատեսված 350.0 հազ. դրամի դիմաց),

դ/ "Հաճանդամներին սայլակներով և լսողական սարքերով ապահովում" ծրագրից եվրոպական արտադրության լսողական սարքերի ձեռքբերման համար հավաստագրերի (250 հատ, տրվում է հինգ տարին մեկ անգամ) գումարի ներառմամբ՝ 20.0 մլն դրամ,

ե/ սայլակների և լսողական սարքերի հարմարեցման և տեղադրման ծառայությունների համար ծախսերի նախատեսմամբ՝ յուրաքանչյուրի գծով 0.9 մլն դրամ կամ ընդամենը՝ 1.8 մլն դրամ:

Հաշվետու 2014 թվականին հաճանդամներին անվճար պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման տեխնիկական միջոցներով ապահովման և դրանց վերանորոգման համար ծախսվել էր 854 մլն դրամ՝ ապահովելով 99.3% կատարողական: Ծրագրի շրջանակներում ֆինանսավորվել են անվճար բժշկական օգնության և սպասարկման իրավունք ունեցող հաճանդամ բազմաթիվների համար գերմանական և հայրենական տեխնոլոգիաներով արտադրվող պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաների և վերականգնման տեխնիկական միջոցների պատրաստումը, վերանորոգումը, տրամադրվել են նաև ձայնաստեղծ սարքեր և աչքի պրոթեզներ: Նշված ծախսերը նախորդ տարվա համեմատ գրեթե փոփոխություն չեն կրել:

2015 թվականին «Հաճանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման, տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում» ծրագրի գծով ծախսը կազմում էր 856.3 մլն դրամ 2014 թվականի 880.1 մլն դրամի դիմաց (պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաները տրվում են ՀՀ կառավարության 12.04.2007 թվականի N 453-Ն որոշմամբ սահմանված ժամկետները լրացած, ինչպես նաև առաջին անգամ և հաջորդ տարվա 1-ին եռամսյակում դրանց կարիքը ունեցող անձանց): Ծախսերի նվազումը կազմել էր 23.7 մլն դրամ, որը պայմանավորված էր.

ա/ եվրոպական արտադրության լսողական սարքերի ձեռքբերման համար հավաստագրերի թվի (50-ով) պակասեցման հետևանքով 4.0 մլն դրամով նվազմամբ և կազմում էր 16.0 մլն դրամ (2014 թվականին՝ 250 հատ 20.0 մլն դրամ գումարով, տրվում է հինգ տարին մեկ անգամ), այն ամբողջապես տեղափոխվել է «Եվրոպական արտադրության լսողական սարքերի ձեռքբերման համար հավաստագրերի տրամադրումն ծրագիր,

բ/ սայլակների և լսողական սարքերի հարմարեցման և տեղադրման ծառայությունների համար 1.9 մլն դրամ գումարի տեղափոխմամբ «Սոցիալական բնակարանային ֆոնդի սպասարկման ծառայությունների տրամադրում» ծրագիր,

գ/ աչքի պրոթեզի թվի ավելացման հետ կապված (20 հատ) 1.3 մլն դրամի աճով և կազմում էր 11.1 մլն դրամ (2014 թվականին՝ 150 հատ 9.8 մլն դրամ գումարով, երեխաներին տրվում է տարեկան մեկ անգամ, մեծահասակներին՝ երկու տարին մեկ անգամ),

դ/ ձայնաստեղծ սարքերի թիվը և գումարը պահպանվել էր նախորդ տարվա չափով (2014 թվականին՝ 80 հատ 27.7 մլն դրամ գումարով, տրվում է հինգ տարին մեկ անգամ),

ե/ պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաների թվի 378 միավորի պակասեցման հետևանքով 3.2 մլն դրամի նվազմամբ և կազմում էր 817.6 մլն դրամ (2014 թվականին՝ 13 495 պարագա 820.8 մլն դրամ գումարով):

Այսպիսով, պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաների ընդհանուր թիվը կանխատեսվում է 13 367 2014 թվականին նախատեսված 13 725 դիմաց:

Հաշվետու 2015 թվականին Հաշմանդամներին անվճար պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման տեխնիկական միջոցներով ապահովման և դրանց վերանորոգման համար ծախսվել էր 824.6 մլն դրամ՝ ապահովելով 100% կատարողական: Ծրագրի շրջանակներում 2015 թվականին տրամադրվել էր 4673 հատ պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագա (2014թ.՝ 4250), 7723 հատ վերականգնողական պարագա (2014թ.՝ 7586), 80 հատ ձայնաստեղծ սարք (2014թ.՝ 80), 170 հատ աչքի պրոթեզ (2014թ.՝ 150), կատարվել է 657 վերանորոգում (2014թ.՝ 592): Նշված ծախսերը նախորդ տարվա համեմատ նվազել էին 3.4%-ով կամ 29.4 մլն դրամով, ինչը պայմանավորված էր մրցույթի արդյունքում գնման ենթակա ապրանքների՝ ավելի ցածր գներով ձեռքբերմամբ:

2016 թվականին «Հաշմանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման, տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում» ծրագրի գծով ծախսը կազմում էր 856.3 մլն դրամ (պահպանվել է 2015 թվականի համար նախատեսված չափը): Պրոթեզաօրթոպեդիկ, վերականգնման և վերանորոգման պարագաները տրվում են ՀՀ կառավարության 10.09.2015 թվականի N 1035-Ն որոշմամբ սահմանված ժամկետները լրացած, ինչպես նաև առաջին անգամ դրանց կարիքը ունեցող անձանց:

2016 թվականի համար նախատեսվում էր ձեռք բերել և բաշխել.

ա/ աչքի պրոթեզ 200 հատ՝ 13.0 մլն դրամ,

բ/ ձայնաստեղծ սարքեր 80 հատ՝ 27.7 մլն դրամ,

գ/ պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաներ 13600 հատ` 815.6 մլն դրամ:

Այսպիսով, պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաների ընդհանուր թիվը կանխատեսվում էր 13 880 2015 թվականին նախատեսված 13 367 դիմաց:

Հաշվետու 2016 թվականին հաճմանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման տեխնիկական միջոցներով ապահովման և դրանց վերանորոգման համար ծախսվել էր 828.3 մլն դրամ` ապահովելով 98.5% կատարողական: Սույն ծրագրով հաճմանդամներին տրամադրվել էին 12152 (2015թ.` 8923) պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաներ, 80 (2015թ.` 80) ձայնաստեղծ սարքեր, 200 (2015թ.` 170) աչքի պրոթեզ և իրականացվել էր 787 (2015թ.` 657) պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաների վերանորոգում: Նշված ծախսերը նախորդ տարվա համեմատ աճել էին 0.4%-ով: Ձեռք բերված պարագաների թվի աճը պայմանավորված էր մրցույթների արդյունքում ձևավորված ավելի ցածր գներով:

2017 թվականին «Հաճմանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման, տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում» ծրագրի գծով ծախսը կազմում էր 856.3 մլն դրամ (պահպանվել է 2016 թվականի համար նախատեսված չափը)` պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաների փոփոխության պայմաններում (պրոթեզաօրթոպեդիկ, վերականգնման և վերանորոգման պարագաները տրվում են ՀՀ կառավարության 10.09.2015 թվականի N 1035-Ն որոշմամբ սահմանված ժամկետները լրացած, ինչպես նաև առաջին անգամ դրանց կարիքը ունեցող անձանց):

2017 թվականի համար նախատեսվում էր ձեռք բերել և բաշխել.

ա/ աչքի պրոթեզ 200 հատ` 13.0 մլն դրամ (պահպանվել է 2016 թվականի մակարդակը),

բ/ ձայնաստեղծ սարքեր 100 հատ` 34.5 մլն դրամ (2016 թվականի 80 դիմաց),

գ/ պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաներ 13 245 հատ` 815.6 մլն դրամ (2016 թվականի 13 600 դիմաց):

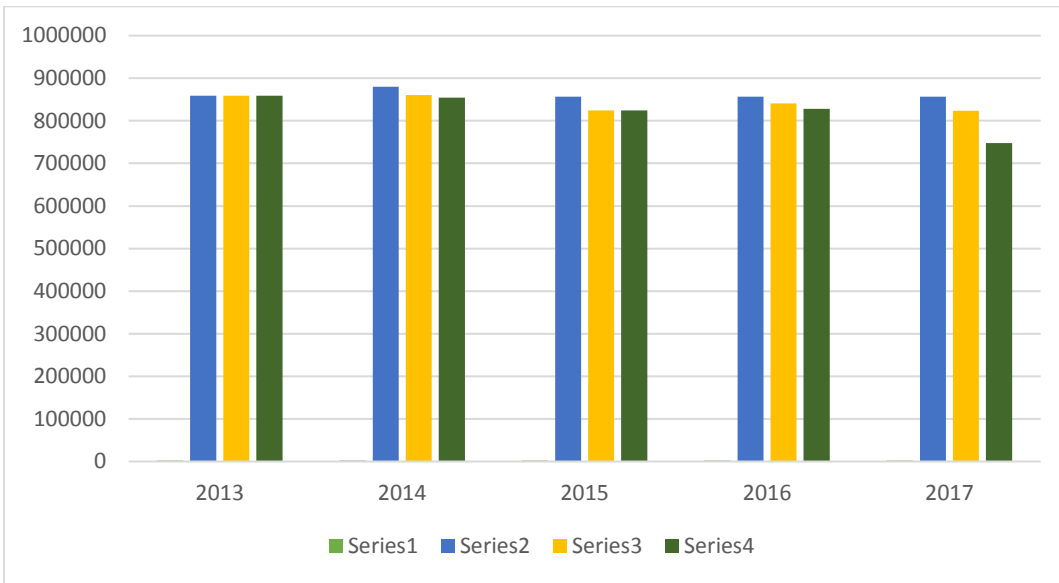
Այսպիսով, պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաների ընդհանուր թիվը կանխատեսվում էր 13 545 2016 թվականին նախատեսված 13 880 դիմաց:

Հաշվետու 2017 թվականին հաճմանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման տեխնիկական միջոցներով ապահովման և դրանց վերանորոգման համար ծախսվել է 747.7 մլն դրամ` ապահովելով 90.8% կատարողական:

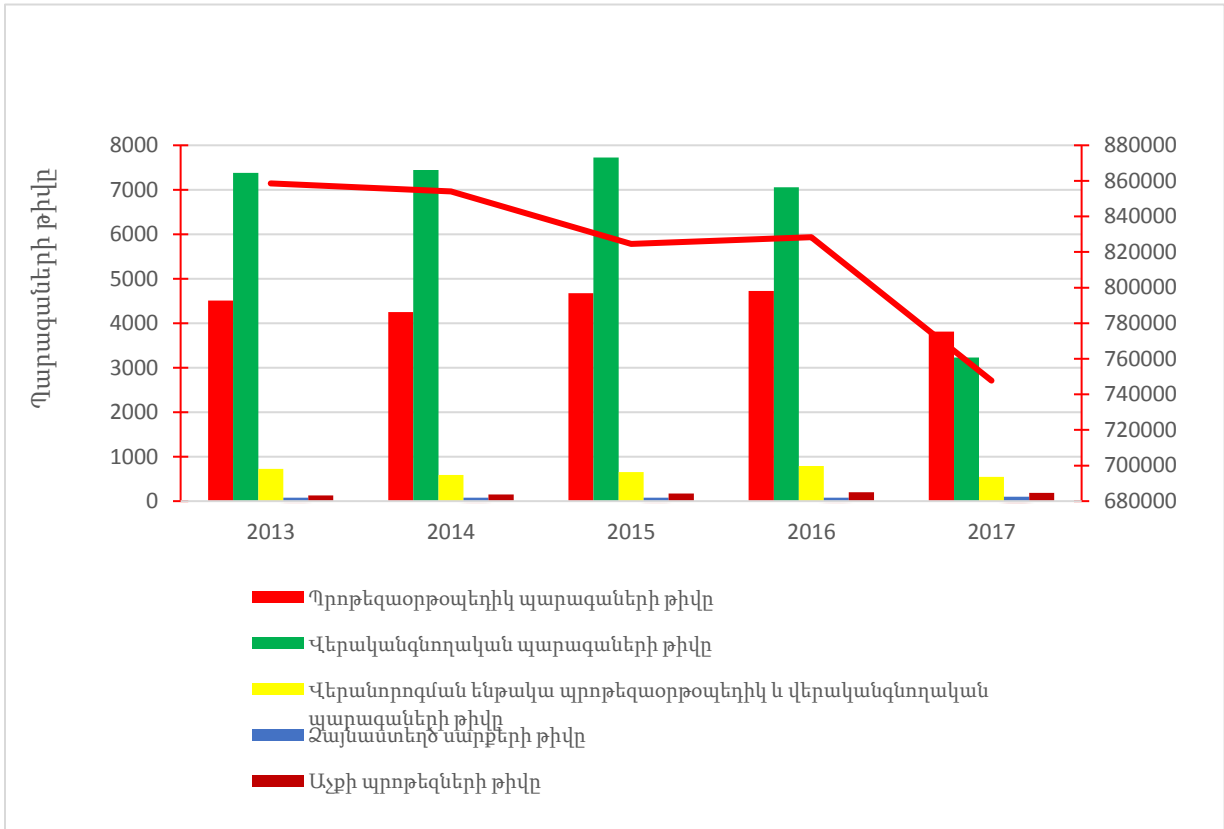

Սույն ծրագրի շրջանակներում հաշվարկներին տրամադրվել էր 3810 պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագա՝ նախատեսված 4675-ի փոխարեն, 3232 վերականգնողական պարագա՝ նախատեսված 7936-ի փոխարեն, 100 ձայնաստեղծ սարք՝ նախատեսվածին համապատասխան, 186 աչքի պրոթեզ՝ նախատեսված 200-ի փոխարեն և 543 պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագայի վերանորոգում՝ նախատեսված 634-ի փոխարեն: Տնտեսումը պայմանավորված էր պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաների գնման ընթացակարգերի մի մասը դատարանի վճռով կասեցնելու և փաստացի դիմած հաշվարկների թվաքանակը նախատեսվածից պակաս լինելու հանգամանքներով: Նշվածով պայմանավորված՝ արձանագրվել էր նախորդ տարվա համեմատ տվյալ ծախսերի 9.7%-ով աճում:

Փժապատկեր 3.2.1.1 Հաճախողներին պրոթեգաօրթոպեդիկ պարագաներով, տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում (հազ դրամ)

Գծանկար 3.2.1.2 Հաճանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում ծառայությունների ոչ ֆինանսական ցուցանիշներ

3.2.2 Ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստներ

2013 թվականին «Ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն» ծրագրի ծախսը կազմում է 37 105.8 մլն դրամ (պահպանվել է 2012 թվականի համար նախատեսված չափը): Ծրագրով նախատեսվող նպաստառուների թվաքանակը կազմում էր 104 685 ընտանիք, իսկ նպաստի միջին ամսական չափը՝ 29 537.8 դրամ:

Հաշվետու 2013 թվականին 34.6 մլրդ դրամ, տրամադրվել էր ընտանեկան նպաստի և միանվագ դրամական օգնության ֆինանսավորմանը, որը կազմել էր նախատեսվածի 100%-ը: Նախորդ տարվա համեմատ այս ծախսերն աճել էին 4.5%-ով, որը պայմանավորված էր 2013 թվականին նպաստառու ընտանիքների միջին թվաքանակի աճով: 2013 թվականին այն կազմել էր 102570՝ 2012 թվականի 96309-ի դիմաց, իսկ նպաստի նվազագույն չափը մնացել է անփոփոխ՝ կազմելով 16000 դրամ:

2014 թվականին «Ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստներ» ծրագրի ծախսը կազմում էր 37 105.8 մլն դրամ (պահպանվել էր 2013 թվականի համար նախատեսված չափը): Ծրագրով նախատեսվող նպաստառուների թվաքանակը կազմում էր 104 685 ընտանիք, իսկ նպաստի միջին ամսական չափը՝ 29 537.8 դրամ:

2014 թվականին 35.4 մլրդ դրամ, տրամադրվել էր ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստների ֆինանսավորմանը, որը կազմել էր նախատեսվածի 98.9%-ը: Նախորդ տարվա համեմատ այս ծախսերն աճել էին 2.5%-ով, որը պայմանավորված էր նպաստի չափի բարձրացման հանգամանքով: 2014 թվականի օգոստոսի 1-ից նպաստի բազային մասը բարձրացել էր 1000 դրամով:

2015 թվականին «Ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստներ» ծրագրի ծախսը կազմում էր շուրջ 38 362.0 մլն դրամ (2014 թվականին՝ 37 105.8 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 1 256.2 մլն դրամի չափով պայմանավորված էր նպաստի միջին ամսական չափի աճով կամ 30 537.6 դրամ (2014 թվականի օգոստոսի 1-ից նպաստի բազային մասը աճել էր 1.0 հազ. դրամով և կազմում էր 17.0 հազ. դրամ) 2014 թվականի 29 537.8 դրամի դիմաց՝ պահպանելով 2014 թվականին նախատեսված նպաստառուների թվաքանակը՝ 104 685 ընտանիք:

Հաշվետու 2015 թվականին 36.6 մլրդ դրամ, տրամադրվել էր ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստների ֆինանսավորմանը, որը կազմել էր նախատեսվածի 99.9%-ը: Ծրագրի շրջանակներում 2015 թվականին փաստացի նպաստ էին ստացել ամսական միջինը 103745 ընտանիք, նախատեսված 104685 ընտանիքների փոխարեն: Նախորդ տարվա

համեմատ այս ծախսերն աճել էին **3.2%-ով**՝ պայմանավորված նպաստի չափի բարձրացմամբ: **2014** թվականի օգոստոսի **1-ից** ընտանեկան նպաստի բազային մասը սահմանվել էր **17000** դրամ՝ նախկին **16000** դրամի փոխարեն:

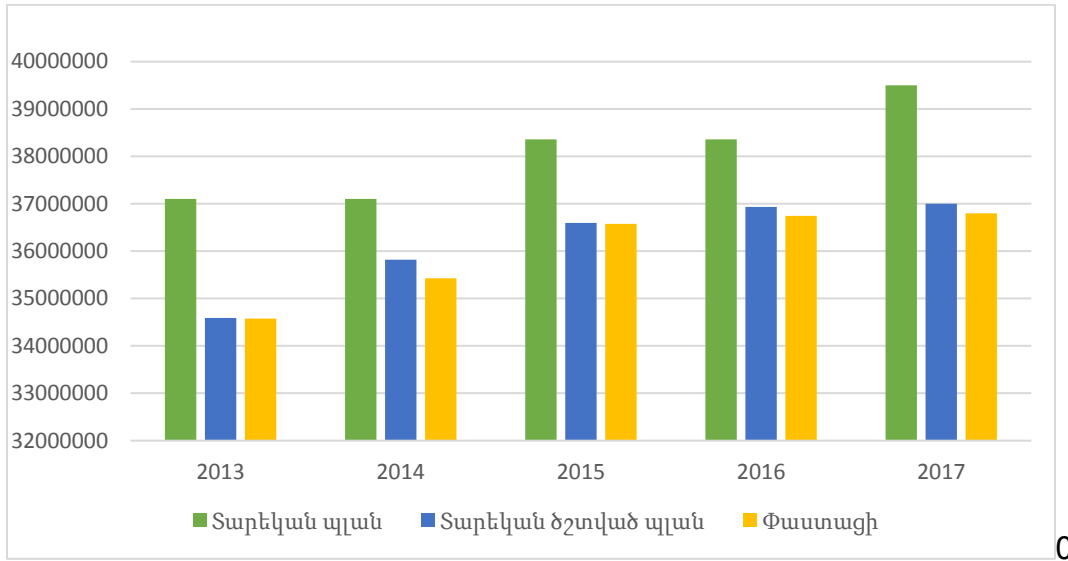
2016 թվականին «Ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստներ» ծրագրի ծախսը կազմել էր **չուրջ 38,362.0** մլն դրամ (պահպանվել է **2015** թվականի համար նախատեսված չափը): **2016** թվականին նախատեսվում էր նպաստ հատկացնել **104 685** ընտանիքի, իսկ նպաստի միջին ամսական չափը կազմում էր **30 537.6** դրամ:

Հաշվետու տարում **36.7** մլրդ դրամ, տրամադրվել էր ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստների ֆինանսավորմանը, որը կազմել է նախատեսվածի **99.5%-ը**: Ծրագրի շրջանակներում **2016** թվականին փաստացի նպաստ էին ստացել ամսական միջինը **104475** ընտանիք՝ նախատեսված **104685** ընտանիքների փոխարեն: Նախորդ տարվա համեմատ այս ծախսերն աճել էին **0.5%-ով**՝ պայմանավորված փաստացի վերականգնված ընտանիքների թվի աճով:

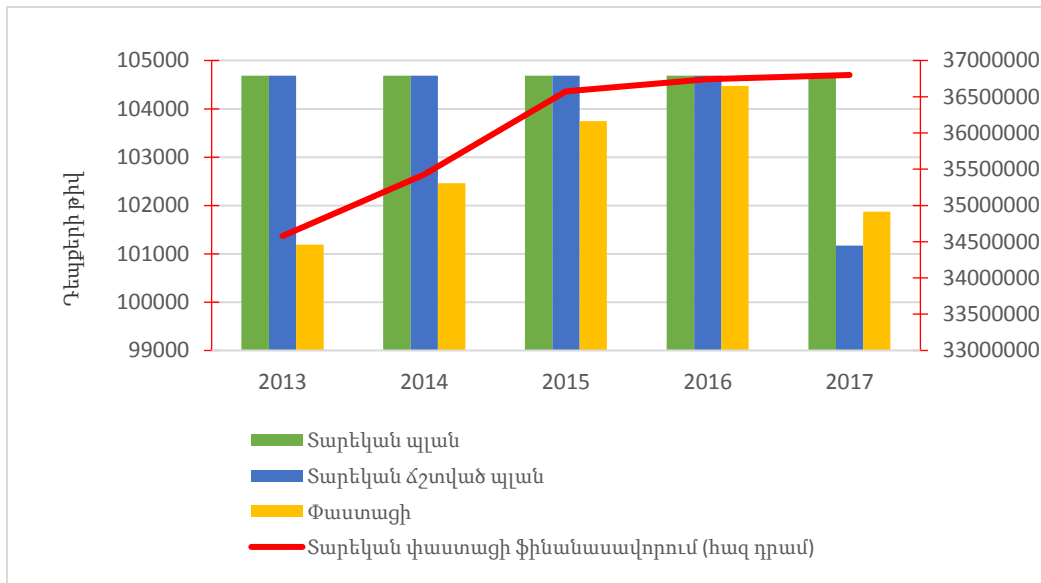
2017 թվականին «Ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստներ» ծրագրի ծախսը կազմում էր **39498.3** մլն դրամ (**2016** թվականին՝ **չուրջ 38362.0** մլն դրամ): Ծախսերը աճել էին **1 136.4** մլն դրամով, որը պայմանավորված էր **2016** թվականի օգոստոսի **1-ից** բնակչությանը էլեկտրակներգիայի սակագնի **4.35** դրամի չափով չփոխհատուցվող ծախսերով՝ կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստներ ստացող ընտանիքներին հատուցելու նպատակով, նպաստի բազային մասը **1.0** հազ. դրամով բարձրացնելու հետ (**17 000** դրամի դիմաց): Արդյունքում ընտանեկան նպաստի միջին ամսական չափը կազմեց **31 442.2** դրամ **2016** թվականի **30 537.6** դրամի դիմաց՝ պահպանելով նպաստատուների թիվը՝ **104 685** ընտանիք:

Հաշվետու տարում **36.8** մլրդ դրամ, տրամադրվել էր ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստների ֆինանսավորմանը, որը կազմել է նախատեսվածի **99.4%-ը**: Ծրագրի շրջանակներում **2017** թվականին փաստացի նպաստ էին ստացել ամսական միջինը **101870** ընտանիք՝ նախատեսված **101169** ընտանիքի փոխարեն: Նախորդ տարվա համեմատ այս ծախսերն էական փոփոխության չէին ենթարկվել:

Գծանկար 3.2.2.1 Հնտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստների ծրագրի ֆինանսական ցուցանիշներ (հազ դրամ)

Գծանկար 3.2.2.2 Հնտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստների ծրագրի ոչ ֆինանսական ցուցանիշներ

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ և ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԵՐ

Առողջապահության ոլորտ

Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ

Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայությունների ծրագրի 2013-2017 թթ ոչ ֆինանսական ցուցանիշները համահունչ են ընթացել ծրագրի ֆինանսավորմանը, ծառայությունների միավորի արժեքը 5 տարվա ընթացքում տատանվել է 93832.08 դրամից մինչև 111278.2 դրամ: Սակայն սահմանված չեն կամ բացակայում են այնպիսի ոչ ֆինանսական ցուցանիշներ, որոնք են՝ մեկ հիվանդի բուժման միջին տևողությունը ըստ տեսակների, ինչպես նաև մեկ հիվանդի մեկ օրվա միջին ծախսը ըստ տեսակների:

Սրտի վիրահատության ծառայություններ

Սրտի անհետաձգելի վիրահատության ծառայությունների ծրագրը իրականացվել է 2015-2017 թթ.: 2015 թվականին արվել էր 1411 վիրահատություն, որի մեկ դեպքի ինֆնարժեքը կազմել էր մոտավորապես 674057 դրամ նախատեսված 1190363-ի դիմաց, և արդյունքում ավելի շատ դեպք էր վիրահատվել նույն գումարով: 2016 թվականին նախատեսվել էր 3505 վիրահատության (դեպք), մեկ դեպքի համար միջինում ծախսելով 1032943 դրամ, սակայն փաստացի վիրահատվել էր 5748 դեպք, որի մեկ դեպքի վրա ծախսվել էր 629075.4 դրամ: Բյուջեով նախատեսվածի համեմատ ավելի մեծ թվով հիվանդների սպասարկումն ապահովվել է բուժօգնության փաստացի միջին գնի նվազման հաշվին: 2017 թվականին նախատեսվել էր վիրահատել 6827 դեպք 513955.7 դրամով, փաստացի կատարվել է 7167 դեպք յուրաքանչյուր դեպքի համար ծախսելով 485361 դրամ: 2017 թվականին մեկ դեպքի վրա ծախսված գումարը զգալիորեն պակաս էր նախորդ երկու տարիներից: Պետք է հստակ սահմանվի մեկ սրտի վիրահատության արժեքը յուրաքանչյուր տարվա սկզբում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշները ավելի ճիշտ պլանավորելու նպատակով: Սակայն պետք է նշել, որ այս ծրագիրն այլևս առանձին չի երևում 2018թ բյուջեում, և չկան ֆանակական ցուցանիշներ սրտի վիրահատության ծառայությունների վերաբերյալ:

Անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ

ՀՀ կառավարության 2010 թվականի ապրիլի 15-ի «Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ապահովմանն ուղղված՝ Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարության գործունեության ծրագիրը և միջոցառումների ցանկը հաստատելու մասին» N 451-Ն որոշման 4-րդ գլխի, 9-րդ կետով սահմանված է ամրապնդել անպտուղ գույգերի ախտորոշման և բուժման ինստիտուցիոնալ կարողությունը, բարելավել առաջնային և երկրորդային անպտուղության մասին տվյալների հավաքագրման ազգային համակարգը:

2015թ. մայիսի 27-ի ընդունվել է «Անվճար կամ արտոնյալ պայմաններով վերարտադրողականության օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության և սպասարկման կարգն ու շահառուներին ներկայացվող պահանջները սահմանելու մասին» N568-Ն կառավարության որոշում, որով սահմանվում է շահառուներին ներկայացվող պահանջները և բժշկական օգնության և սպասարկման ծավալները:

2015 թվականին առաջին անգամ պետական բյուջեից գումար է տրամադրվել «Անպտուղ գույգերի համար վերարտադրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրին: Համաձայն տվյալ տարվա պետական բյուջեի՝ պետք է տրամադրվեր 78.6 մլն դրամ, որի դիմաց նախատեսվել էր 696 դեպքի բուժում: Համաձայն հաստատված բյուջեի, մեկ դեպքի բուժման դիմաց միջինում պետք է ծախսվեր 112984.2 դրամ: 2015 թվականի բյուջեի հաշվետվությունում նշվել է, որ փաստացի ծախսվել է 56.1 մլն դրամ 78,6 մլն դրամի փոխարեն, որը պայմանավորված է եղել դեպքերի ֆանակից: Բուժօգնություն է ստացել 180 հիվանդ՝ նախատեսված 696-ի փոխարեն, ընդ որում 50 մլն դրամը հատկացվել է մի շարք ընկերությունների՝ որպես կանխավճար՝ 2016 թվականի ընթացքում սահմանամերձ գյուղական համայնքների անպտուղություն ունեցող 35 ամուսնական գույգերի վերարտադրողականության օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնություն և սպասարկում տրամադրելու համար: Արդյունքում ստացվում է, որ 2015 թվականին փաստացի ծախսվել է 6.1 մլն դրամ, որի դիմաց բուժօգնություն է ստացել 180 հիվանդ: Փաստացի մեկ հիվանդի բուժման համար ծախսը կազմել է 33888,89 դրամ, որը փչ է պլանային ֆինանսական ցուցանիշից 79095.31 դրամով: Այսինքն, դա փչ է պլանավորվածից 2,3 անգամ մեկ դեպքի համար, որը համարվում է խիստ շեղում պլանավորված ցուցանիշից:

2016 թվական բյուջեով նույնպես պլանավորվել է 78,6 մլն դրամ 696 դեպքի համար, սակայն տարվա ընթացքում ֆինանսական ցուցանիշները հետվել են կազմելով 44,637 մլն դրամ անվտուխ թողնելով դեպքերի թիվը: 2016 թվականին տվյալ ծրագրով, համաձայն բյուջեի հաշվետվության, փաստացի ծախսվել է 35.8 մլն դրամ, իրականացվել է բեղմնավորումից առաջ կատարվող 3493 փորձերից հետազոտություններ, սակայն ծրագրով պլանավորված էր 696 դեպքի բուժում:

Նույն 2016 թվականի բյուջեի հաշվետվությունում նշված էր նաև, որ շուրջ 90 անպտուղ գույգ հետազոտվել և բուժվել է պետական պատվերի շրջանակներում, կազմակերպվել է 35 անպտուղ ամուսնական գույգի արտամարմնային բեղմնավորման հետազոտություն և բուժօգնություն, մասամբ 50 մլն դրամ 2015թ. ստացած կանխավճարից:

Անհատականալի է թե ինչով են տարբերվում այդ հետազոտությունները և որ մասն է ծախսվել 50 մլն դրամից, որը որպես կանխավճար փոխանցվել էր 2015 թվականին:

2017 թվականին ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով ծախսվել է 15.3 մլն դրամ, ինչը համապատասխանում է հետված պլանին: Դեպքերի թիվը նույնպես հետվել է կազմելով 46-ը: Մեկ դեպքի (միավորի) արժեքը պետք է կազմի 332608.7 դրամ: Համաձայն ոչ ֆինանսական ցուցանիշների բյուջեի հաշվետվությունների՝ փաստացի սպասարկվել է 937 դեպք, մեկ միավորի արժեքը կազմելով 16328.7 դրամ, որը անհամեմատ փոքր է պլանային ցուցանիշից:

Ծրագիրը որոշվել է դադարեցնել՝ 2017 թվականի արդյունքներով ի հայտ եկած շահառուների հավաքագրման և ծառայությունների արդյունավետության գնահատման խնդիրներից ելնելով, որից բխել է ծրագրի սկզբունքների վերանայման անհրաժեշտությունը: Որպես փաստարկ ընդունվել է, որ՝ «Անպտուղ գույգերի համար վերատապրողական օժանդակ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագիրը վերջին 2 տարիներին թերակատարվում էր, իսկ 2017թ. 9 ամսվա փաստացի կատարողականի հիման վրա թերակատարվել է մոտ 32,3 մլն դրամ, արդյունքում հնարավոր չի լինում գնահատել ծրագրի արդյունավետությունը, թե նախատեսվում է տարվա կտրվածքով ծրագրի թերակատարում 63,200.0 հազար ՀՀ դրամով, որի չափով էլ առաջարկվել է նվազեցնել ծրագրի ընդհանուր միջոցները տեղափոխելով «Էլեկտրոնային առողջապահության համակարգ»:

Անհատականալի են արդյունավետության գնահատման ցուցանիշները, քանի որ ծրագրով ի սկզբունք նախատեսված է եղել 696 դեպքերի բուժում այլ ոչ թե արտամարմնային բեղմնավորում:

Ակամա ստացվում է, որ «Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրից մոտ 63 մլն անցել է «Էլեկտրոնային առողջապահության համակարգ» ծրագրին, որը կարող էր ծառայել անապահով շահառուների բժշկական օգնության տրամադրելուն: Փոխարենը այդ գումարներն անուղղակի փոխանցվել են մի այլ ծրագրի, որը տրված է հավատարմագրային կառավարման մի մասնավոր կազմակերպության:

Սոցիալական ապահովության ոլորտ

Հաճանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման, տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում

Ինչպես երևում է մոնիտորինգի արդյունքներից, ձայնաստեղծ սարքերի և աչքի պրոթեզների տրամադրումը համապատասխանել է պլանային ցուցանիշներին: Շեղումներ են նկատվում պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաների, ինչպես նաև վերականգնողական պարագաների պլանային և փաստացի ցուցանիշների մեջ: 2017 թվականի նվազումը բացատրվում է գնումների ընթացակարգերի մի մասը դատարանի վճռով կասեցնելու և փաստացի դիմած հաճանդամների թվաքանակը նախատեսվածից պակաս լինելու հանգամանքներով: Կարծում ենք, որ 2017 թվականին հաճանդամների թվաքանակի պակաս չի դիտարկվել, հարցը վերաբերվում է միայն գնումներ չիրականացնելուն:

Ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստներե ծրագիր

Ինչպես երևում է մոնիտորինգի արդյունքներից, տվյալ ծրագրում որպես հաշվարկման պլանային ցուցանիշ է վերցված շահառուների քանակը, որը 2013-2017 թթ մնացել է անփոփոխ և կազմել է 104685 նպաստառու: Ընտանեկան նպաստի միջին ամսական չափը 2013-2014 թվականներին կազմել է 29537.8 դրամ, 2015-2016 թվականներին կազմել է 30537.6 դրամ իսկ 2017 թ. սահմանվել է 31442.2 դրամ: Ֆինանսավորման տարեկան պլանը հաշվարկվել է ընտանեկան նպաստի միջին ամսական չափի և նպաստառուների թվի արտադրյալով: Սակայն տարեկան հետված պլանում, ինչպես նաև փաստացի ֆինանսավորման ցուցանիշներում մոնիտորինգի բոլոր տարիների համար նույն սկզբունքը չի գործել: Դիտարկվող բոլոր տարիների համար շահառուների փաստացի քանակի համար ընտանեկան նպաստի միջին ամսական չափը ավելի ցածր է եղել պլանավորվածից:

Համադրելով ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշները՝ կարելի է եզրակացնել, որ նպաստը բաշխվել է ոչ հավասարաչափ ռեսուրսների միջև կամ սահմանված ընտանեկան նպաստի միջին ամսական չափից քիչ:

Հավելված 2. ՀՀ կառավարությանը օտարերկրյա պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների կողմից նախանշված դրամաշնորհների և վարկերի տվյալների բազա

Ա/ Դրամաշնորհներ

Դրամաշնորհի տեսակը	Օտարերկրյա պետություն/ Միջազգային կազմակերպություն	Իրականացնող մարմին	Դրամաշնորհային ծրագիր	Ընդամենը դրամաշնորհային միջոց (նախատեսված տարեկան պլան)	2013	2014	2015	2016	2017
Նպատակային դրամաշնորհ	ԱՄՆ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	«Հագարամյակի մարտահրավեր» դրամաշնորհային ծրագիր	518,912	96,676		98,218	112,896	114,467
Նպատակային դրամաշնորհ	ԱՄՆ Հիվանդությունների կանխարգելման և վերահսկման կենտրոն	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	«Սեզոնային գրիպի համաճարակաբանական ցանցի հիմնում և արձագանքում» դրամաշնորհային ծրագիր	569,903	146,798	169,742	1 2 6 , 2 9 8	99,256	27,809
Նպատակային դրամաշնորհ	Արևելյան Եվրոպայի էներգախնայողության և բնապահպանական գործընկերության ֆոնդ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	«Երևանի կոշտ թափոնների կառավարման» դրամաշնորհային ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	650,768					650,768
Նպատակային դրամաշնորհ	Արևելյան Եվրոպայի էներգախնայողության և բնապահպանական գործընկերության ֆոնդ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի մետրոպոլիտենի վերակառուցման երրորդ դրամաշնորհային ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից)	253,129					253,129

			պատվիրակված լիազորություն)						
Նպատակային դրամաշնորհ	Արևելյան Եվրոպայի էներգետիկ այտություն ն և բնապահպ անական գործընկեր ության ֆոնդ	ՀՀ տարածքային կառավարման և գարգացման նախարարությու ն	«Երևանի քաղաքային լուսավորության» դրամաշնորհային ծրագիր (Երևանի համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	570,432					570,432
Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանի այի գարգացմ ն վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և գարգացման նախարարությու ն	«Հայջրմուղկոյուղի» , «Շիրակ- ջրմուղկոյուղի», «Լոռի- ջրմուղկոյուղի» և «Նոր Ակունք» ՓԲԸ- ների մասնավոր կառավարման շարունակության ապահովման դրամաշնորհային ծրագիր	3,163,639		905,084	1,211,249	1,047,306	
Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանի այի գարգացմ ն վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Գյուղական համայնքների ջրամատակարարմ ան և ջրահեռացման համակարգերի դրամաշնորհային ծրագիր	262,208	262,208				
Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանի այի գարգացմ ն վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Կապսի ջրամբարի վերականգնման դրամաշնորհային ծրագիր	131,105	131,105				
Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանի այի գարգացմ ն վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	ՀՀ Շիրակի մարզի ջրամատակարարմ ան և ջրահեռացման համակարգերի վերականգնման դրամաշնորհային ծրագիր	757,677	325,227	432,450			

Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանիայի գարգացման և վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	ՀՀ Շիրակի, ՀՀ Լոռու և ՀՀ Արմավիրի մարզերի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգի մասնավոր կառավարման հայեցակարգերի ներդրման դրամաշնորհային ծրագիր	684,511	386,136	298,375			
Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանիայի գարգացման և վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի բարելավմանն ու գարգացմանն ուղղված կիրառելիության ուսումնասիրության դրամաշնորհային ծրագիր	174,134		174,134			
Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանիայի գարգացման և վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Ջրային ոլորտի ուսումնասիրության դրամաշնորհային ծրագիր	174,521		174,521			
Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանիայի գարգացման և վարկերի բանկ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Գյուղական կարողությունների ստեղծում» դրամաշնորհային ծրագիր	231,480	57,989	57,952	12,338	103,201	
Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանիայի գարգացման և վարկերի բանկ Եվրոպական Միության Հարևանության ներդրումային գործիք	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգնման դրամաշնորհային ծրագրի երրորդ փուլ	2,195,973					2,195,973
Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանիայի գարգացման և վարկերի բանկ Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգնման դրամաշնորհային ծրագրի երրորդ փուլ	3,072,346			994,244	2,078,102	

Նպատակային դրամաշնորհ	Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգման դրամաշնորհային ծրագրի երրորդ փուլ	525,771			162,105	363,666	
Նպատակային դրամաշնորհ	Գլոբալ Էկոլոգիական հիմնադրամ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Հայաստանում արտադրողականության աճին ուղղված հողերի կայուն կառավարում» դրամաշնորհային ծրագիր	237,680					237,680
Նպատակային դրամաշնորհ	Գլոբալ հիմնադրամ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	«Հայաստանի Հանրապետությունում ՄԻԱՎ/ ՁԻԱՀ-ի դեմ պայքարի ազգային ծրագրին աջակցություն» դրամաշնորհային ծրագիր	1,285,184				658,755	626,429
Նպատակային դրամաշնորհ	Գլոբալ հիմնադրամ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	«Հայաստանի Հանրապետությունում տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի ուժեղացում» դրամաշնորհային ծրագիր	2,626,594				1,232,173	1,394,421
Նպատակային դրամաշնորհ	Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Ենթակառուցվածքների և գյուղական ֆինանսավորման աջակցություն» դրամաշնորհային ծրագիր	47,536					47,536
Նպատակային դրամաշնորհ	Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Շուկայավարման հնարավորություններն ֆերմերներին» դրամաշնորհային ծրագիր	40,146	40,146				
Նպատակային դրամաշնորհ	Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Գյուղական կարողությունների ստեղծում» դրամաշնորհային ծրագիր	231,480	57,989	57,952	12,338	103,201	

Նպատակային դրամաշնորհ	Դանիակա ն Թագավոր ություն	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Շուկայավարման հնարավորություն ֆերմերներին» դրամաշնորհային ծրագիր	227,902	227,902				
Նպատակային դրամաշնորհ	Դանիակա ն Թագավոր ություն	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Գյուղական կարողությունների ստեղծում» դրամաշնորհային ծրագիր	129,278		129,278			
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միության Հարևանու թյան ներդրումա յին գործիք	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցված քների և բնական պաշարների նախարարությու ն	«Կովկասյան էլեկտրահաղորդմա ն ցանց I (Հայաստան- Վրաստան հաղորդիչ գիծ/ենթակայաններ)» դրամաշնորհային ծրագիր	921,058					921,058
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միության Հարևանու թյան ներդրումա յին գործիք	ՀՀ տարածքային կառավարման և գարգացման նախարարությու ն	«Երևանի կոշտ թափոնների կառավարման» դրամաշնորհային ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	2,603,071					2,603,071
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միության Հարևանու թյան ներդրումա յին ծրագիր	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարությու ն	Երևանի մետրոպոլիտենի վերակառուցման առաջին և երկրորդ դրամաշնորհային ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	6,753,648	1,834,288	1,059,431	1,123,820	1,485,627	1,250,482
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միության Հարևանու թյան ներդրումա յին ծրագիր	ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարությու ն	Երևանի ջրամատակարարմ ան բարելավման դրամաշնորհային ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	2,053,820			123,378	779,595	1,150,847
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միության Հարևանու թյան ներդրումա յին ծրագիր	ՀՀ կառավարության ն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտե	ՀՀ պետական սահմանի «Բագրատաշեն», «Բավրա» և «Գոգավան» անցման կետերի արդիականացման	9,396,207	3,724,973	2,364,292	3,306,942		

			դրամաշնորհային ծրագիր						
Ոչ նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միություն	ՀՀ կառավարություն	2009 թ. ազգային գործողությունների ծրագիր (Մասնագիտական կրթության և ուսումնական (ՄԿՈԱ) բարեփոխման շարունակություն և զբաղվածության հայեցակարգի մշակում, կրթական 2-րդ ծրագիր)	5,191,750	2,621,900		2,569,850		
Ոչ նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միություն	ՀՀ կառավարություն	Աջակցություն՝ ուղղված ԵՀՔ գործողությունների ծրագրի իրականացմանը և ապագա Ասոցիացման համաձայնագրի գծով նախապատրաստա կան աշխատանքների (I և II փուլեր)	21,592,058	3,146,280	7,125,430	3,597,790	3,645,810	4,076,748
Ոչ նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միություն	ՀՀ կառավարություն	Աջակցություն գյուղատնտեսության նր և գյուղի զարգացմանը» (Ֆինանսավորման համաձայնագրում փոփոխություն կատարելու մասին թիվ 1 լրացում)	14,608,860	7,304,430			3,645,810	3,658,620
Ոչ նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միություն	ՀՀ կառավարություն	Աջակցություն Հայաստանում արդարադատության և ոլորտի բարեփոխումներին – փուլ II(2012թ.)	9,320,060			4,110,760	5,208,300	
Ոչ նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միություն	ՀՀ Կառավարություն	Աջակցություն Հայաստանում մարդու իրավունքների պաշտպանությանը	1,567,065				260,415	1,306,650

Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միություն	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Հայաստանի փոքր համայնքների ջրային (դոնորային ֆինանսավորման) դրամաշնորհային ծրագիր	209,735	209,735				
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միություն	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Հայաստանի փոքր համայնքների ջրային ծրագրի դրամաշնորհային ծրագիր	4,298,527	1,571,025	1,537,623	1,189,879		
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միություն	ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարությու ն	Հայաստանի տարածքային զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր	4,616,259				2,034,484	2,581,775
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան Միություն	ՀՀ կառավարության և առընթեր պետական եկամուտների կոմիտե	ՀՀ պետական սահմանի «Բագրատաշեն», «Բավրա» և «Գոգավան» անցման կետերի արդիականացման դրամաշնորհային ծրագիր	2,823,840	1,200,907	748,883	874,050		
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան ներդրումա յին բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարությու ն	Երևանի ջրամատակարարմ ան բարելավման դրամաշնորհային ծրագիր (Երևան համայնքի դեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	82,252			82,252		
Նպատակային դրամաշնորհ	Եվրոպակ ան ներդրումա յին բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարությու ն	Հյուսիս-հարավ տրանսպորտային միջանցքի զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր (Տրանշ 3)	7,842,924		2,083,768	3,587,558	1,220,878	950,720
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխա րհային բանկ	ՀՀ առողջապահությ ան նախարարությու ն	«Հիվանդություններ ի կանխարգելման և վերահսկման ծրագրի շրջանակներում առողջապահության կատարողականի վրա հիմնված ֆինանսավորման ծրագրի նախապատրաստմ ան համար»	104,993		88,793	10,282	5,918	

			դրամաշնորհային ծրագիր						
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Ազգային ժողովի քաղաքականության ձևավորման և հանրության հետ երկխոսության կարողությունների հզորացման դրամաշնորհային ծրագիր	67,195	67,195				
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ Գլոբալ Էկոլոգիական հիմնադրամ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն	Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության դրամաշնորհային ծրագիր	416,059		170,209	137,015	108,835	
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Դատախիրավական բարեփոխումների երկրորդ ծրագրում ճապոնական դրամաշնորհային ծրագիր	158,153	158,153				
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն	Արդյունաբերական մասշտաբի արևային էներգիայի ծրագրի նախապատրաստման համար դրամաշնորհային ծրագիր	666,656				272,773	393,883
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Երևան քաղաքի պինդ ադրբի կառավարման նպատակով պետական մասնավոր համագործակցության կառուցի համար գործարքի խորհրդատվական աջակցության դրամաշնորհային ծրագիր	1,947	1,947				

Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Երիտասարդների ներգրավվածության խթանման դրամաշնորհային ծրագիր	398,243			246,756	151,487	
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն	Երկրաջերմային հետախուզական հորատման դրամաշնորհային ծրագիր	3,399,860				1,423,123	1,976,737
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն	Էներգախնայողության դրամաշնորհային ծրագիր	1,041,413	264,723	418,634	262,293	88,763	
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Կենսաթոշակների մասին հանրային իրազեկման և գրագիտության դրամաշնորհային ծրագիր	179,359		106,989	41,126	31,244	
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Հայաստանի գյուղատնտեսական հաշվառման պիլոտային ծրագրի համար վիճակագրական կարողությունների զարգացման և իրականացման աջակցման դրամաշնորհային ծրագիր	6,580			6,580		
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Հայաստանի կառավարության կարգավորող բարեփոխումների գրասենյակի կարողությունների զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր	273,447	74,858	73,109	120,746	4,734	
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Հայաստանի կառավարության ֆինսկալ կառավարման կարողությունների բարելավման դրամաշնորհային ծրագիր	50,609	50,609				
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Հայաստանի հանրային ֆինանսական կառավարման հզորացման դրամաշնորհային ծրագիր	544,936	187,959	290,653	61,590	4,734	

Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների 2- րդ ռազմավարության իրականացման դրամաշնորհային ծրագիր	57,987	57,987				
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Հանրային հատվածի վերահսկողության (Վերահսկիչ պալատի) կարողությունների զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր	270,028	73,926	75,229	116,140	4,733	
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	ՀՀ ֆինանսների նախարարության կարողությունների զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր	179,109	49,027	48,267	78,501	3,314	
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման և վերահսկման դրամաշնորհային ծրագիր	878,322		180,422	240,628	258,476	198,796
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ցյուղատնտեսության նախարարություն	Մենդի անվտանգության կարողությունների զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր	146,639		86,126	60,513		
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	Մոցիսկայան ներդրումների և տեղական զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր	383,616					383,616
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Վիճակագրական համակարգի զարգացման համար ազգային ռազմավարական ծրագրի իրականացման դրամաշնորհային ծրագիր	99,683					99,683
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Տեղական տնտեսության ենթակառուցվածքի զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր	71,010				71,010	

Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Փաստաբանների դպրոցի վերապատրաստման կարողությունների զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր	190,136		157,646	32,490		
Նպատակային դրամաշնորհ	Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Քաղաքաշինական թույլտվությունների էլեկտրոնային մշակման և մեկ պատուհանից տրամադրման ծրագրի համար ԻՉՀ դրամաշնորհային ծրագիր	208,243		81,052	98,077	29,114	
Նպատակային դրամաշնորհ	ՄԱԿ Զարգացման Ծրագիր	ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն	Կենտրոնական Ասիայի, Հարավային Կովկասի և Արևմտյան ԱՊՀ երկրների համար (Հայաստան) առևտրի աջակցության դրամաշնորհային ծրագիր	91,248	91,248				
Նպատակային դրամաշնորհ	ՄԱԿ Զարգացման Ծրագիր	ՀՀ տարածքային զարգացման նախարարություն	ՀՀ տարածքային զարգացման հայեցակարգից բխող ծրագրերի մշակման և իրականացման աջակցության դրամաշնորհային ծրագիր	20,365	20,365				
Նպատակային դրամաշնորհ	ՄԱԿ Զարգացման Ծրագիր	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	Մասնագիտական կրթության և ուսուցման (ՄԿՈԻ) հաստատությունների ենթակառուցվածքների բարելավման դրամաշնորհային ծրագիր	202,481	202,481				
Նպատակային դրամաշնորհ	Ռուսաստանի Դաշնություն	ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն	Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարացման դրամաշնորհային ծրագիր	5,348,230				3,783,820	1,564,410

Նպատակային դրամաշնորհ	Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	«Երևանի քաղաքային լուսավորության» դրամաշնորհային ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	171,177					171,177
Նպատակային դրամաշնորհ	Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	«Կոտայքի մարզի կոշտ թափոնների կառավարման» դրամաշնորհային ծրագիր	254,555					254,555
Նպատակային դրամաշնորհ	Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի ջրամատակարարման բարելավման դրամաշնորհային ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	238,806				118,350	120,456
Նպատակային դրամաշնորհ	Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Հայաստանի ջրային ոլորտի ներդրումային ծրագրի անցումային խորհրդատուի ընտրության դրամաշնորհային ծրագիր	228,330				228,330	
Նպատակային դրամաշնորհ	Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Հայաստանի փոքր համայնքների ջրային ծրագրի դրամաշնորհային ծրագիր	473,255	197,529	135,235	140,491		
Նպատակային դրամաշնորհ	Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	ՀՀ պետական սահմանի Բագրատաշեն անցման կետի կամրջի վերակառուցման ծրագրի շրջանակներում խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերման դրամաշնորհային ծրագիր	8,414					8,414

Նպատակային դրամաշնորհ	Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	«Երևանի կոշտ թափոնների կառավարման» դրամաշնորհային ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	321,629					321,629
Ընդամենը				129,796,156	24,843,121	19,327,934	24,844,297	30,668,233	30,111,971

Բ/ Վարկեր

Օտարերկրյա պետություն/ Միջազգային կազմակերպու թյուն	Իրականացնող մարմին	Վարկային ծրագիր	Ընդամենը վարկային միջոց (նախատեսվ ած տարեկան պլան)	2013	2014	2015	2016	2017
Աբու-Դաբիի Զարգացման հիմնադրամ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Արփա-Սևան թունելի հիմնանորոգման ծրագիր	1,994,204	539,423	503,657	501,916	449,209	-
	ՀՀ կառավարություն	Այլ նպատակային վարկային ծրագրեր	10,579,882	10,579,882				
Ասիական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Քաղաքային ենթակառուցվածքների և քաղաքի կայուն զարգացման ներդրումային երկրորդ ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	7,275,443				3,477,744	3,797,699
Ասիական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Քաղաքային ենթակառուցվածքների և քաղաքի կայուն զարգացման ներդրումային ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	18,206,804	5,515,072	4,741,907	2,772,119	1,989,753	3,187,954
Ասիական զարգացման բանկ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	Դպրոցների սեյսմիկ պաշտպանության ծրագիր	3,487,372				1,749,788	1,737,584
Ասիական զարգացման բանկ	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն	Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերակառուցման շրջանակներում 220կվ «Ազարակ-2» և «Շինուհայր» ենթակայանների վերակառուցման ծրագիր	4,008,762			106,928	2,870,588	1,031,246
Ասիական զարգացման բանկ	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն	Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերակառուցման շրջանակներում կարգավորման կառավարման ավտոմատացված համակարգի (SCADA) ընդլայնման ծրագիր	1,838,474			115,153	1,034,049	689,272

Ասիական զարգացման բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Հյուսիս-հարավ տրանսպորտային միջանցքի զարգացման ծրագիր	17,382,105	10,778,344	2,793,944	3,586,661	214,219	8,937
Ասիական զարգացման բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Հյուսիս-Հարավ տրանսպորտային միջանցքի զարգացման ծրագիր (Տրանշ 2)	52,391,130	27,273,330	12,887,543	4,321,072	5,877,686	2,031,499
Ասիական զարգացման բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Հյուսիս - հարավ տրանսպորտային միջանցքի զարգացման ծրագիր (Տրանշ 3)	8,295,022		3,558,730	1,937,045	1,643,171	1,156,075
Ասիական զարգացման բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Մ6 Վանաձոր- Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ճանապարհի վերականգնման և բարելավման ծրագիր	1,694,210				881,029	813,181
Ասիական զարգացման բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծրագիր՝ երկրորդ փուլ	12,299,665	4,300,540	3,012,557	1,110,114	3,581,255	295,199
«Վազներ Բիրո Ստեյջ Միստեմս» (Ավստրիա)	ՀՀ մշակույթի նախարարություն	Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ակադեմիական թատրոնի և Ա.Խաչատրյանի անվան համերգասրահի դահլիճների տեխնիկական վերազինում	419,510	419,510	-			
Քեյ Բի Սի Էն Վի բանկ (Բելգիա)	ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարություն	Ռադիո-իզոտոպների արտադրության արտադրամասի ստեղծման ծրագիր	1,439,880	1,439,880	-	-		
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Լոռի-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգնման ծրագրի երրորդ փուլ	367,883			263,745	104,138	
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն	«Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց I» Հայաստան- Վրաստան հաղորդիչ գիծ/ենթակայանների ծրագիր	7,142,585				6,429,504	713,081

Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգման ծրագրի երրորդ փուլ	381,715			381,715		
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ ցյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգման ծրագրի երրորդ փուլ	811,627			289,482	522,145	
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ ցյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգման ծրագրի երրորդ փուլ	120,576				120,576	
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ ցյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Շիրակ- ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգման ծրագրի երրորդ փուլ	954,223			383,677	570,547	
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ ցյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Ախուրյան գետի ջրային ռեսուրսների ինտեգրված կառավարման ծրագիր	1,977,754		438,488	582,375	232,976	723,916
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Լոռու (Վանաձորի) մարզի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի վերականգման ծրագիր՝ երկրորդ փուլ	3,650,565	1,529,378	832,579	1,288,608	-	-
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Շիրակի (Գյումրիի) մարզի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի վերականգման ծրագիր՝ երկրորդ փուլ	6,037,492	2,317,263	2,421,002	1,299,228	-	-
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն	Որոտանի հիդրոէլեկտրակայան երի համալիրի վերականգման ծրագիր	10,483,232	5,002,576	5,228,969	251,687		
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգման ծրագրի երրորդ փուլ	756,916					756,916

Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Գյուղական կարողությունների ստեղծում» ծրագիր	3,032,487	502,845	1,156,612	801,135	571,896	
Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Ենթակառուցվածքներ և գյուղական ֆինանսավորման աջակցություն» ծրագիր	361,524				165,676	195,848
Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Շուկայավարման հնարավորություններն» ծրագիր	10,138	10,138				
Եվրասիական զարգացման բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Ոռոգման համակարգերի զարգացման ծրագիր	2,016,212			641,566	728,442	646,204
Եվրասիական զարգացման բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Հյուսիս - հարավ տրանսպորտային միջանցքի զարգացման ծրագիր	2,182,884				1,945,204	237,680
Եվրոպական Միություն Այլ դոնորներ	ՀՀ կառավարությանն առնչվող պետական եկամուտների կոմիտե	ՀՀ պետական սահմանի «Բագրատաշեն», «Բավրա» և «Գոգավան» անցման կետերի արդիականացման ծրագիր	12,563,456	12,563,456				
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	«Երևանի կոշտ թափոնների կառավարման» ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	190,144					190,144
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Լոռի-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգնման ծրագրի երրորդ փուլ	278,224			174,085	104,139	
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգնման ծրագրի երրորդ փուլ	773,505			251,361	522,145	

Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգնման ծրագրի երրորդ փուլ	248,447			127,885	120,562	
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	«Շիրակ-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգնման ծրագրի երրորդ փուլ	726,894			156,351	570,543	
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի մետրոպոլիտենի վերակառուցման ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	486,097	486,097				
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի մետրոպոլիտենի վերակառուցման երկրորդ ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	5,730,166	1,328,767	1,270,349	470,470	1,260,834	1,399,745
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի մետրոպոլիտենի վերակառուցման երրորդ ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	47,536					47,536
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի ջրամատակարարման բարելավման ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	1,235,826			123,378	312,417	800,031
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Հայաստանի փոքր համայնքների ջրային ծրագիր	3,610,163	1,179,860	1,295,568	1,134,735		
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	ՀՀ պետական սահմանի «Բագրատաշեն», «Բավրա» և «Գոգովան» անցման կետերի արդիականացման ծրագիր	4,139,693		4,139,693	-	-	-

Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Հյուսիս - հարավ տրանսպորտային միջանցքի զարգացման ծրագիր (Տրանշ 3)	6,131,101		3,463,222	329,008	1,530,758	808,112
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Մ6 Վանաձոր- Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ճանապարհի վերականգնման և բարելավման ծրագիր	3,275,317				2,055,733	1,219,584
Եվրոպական ներդրումային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածքների վերականգնման ծրագիր երրորդ փուլ	756,916					756,916
Համաշխարհ ային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Առևտրի և ենթակառուցվածքների զարգացման ծրագիր	985,883			320,783	364,197	300,903
Համաշխարհ ային բանկ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Առողջապահական համակարգի արդիականացման երկրորդ ծրագրի լրացուցիչ ֆինանսավորման ծրագիր	6,126,869	3,447,873	1,559,522	1,078,612	40,864	
Համաշխարհ ային բանկ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Դատաիրավական բարեփոխումների երկրորդ ծրագրի լրացուցիչ ֆինանսավորման ծրագիր	854,025	854,025				
Համաշխարհ ային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Էլեկտրոնային հասարակության և մրցունակության համար նորարարության ծրագիր	8,250,210	3,655,199	2,235,819	1,351,040	1,008,152	
Համաշխարհ ային բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Կենսական նշանակության ճանապարհացանցի բարելավման ծրագիր	14,371,488	6,634,307	2,100,868	2,476,587	2,608,308	551,418
Համաշխարհ ային բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Կենսական նշանակության ճանապարհների բարելավման ծրագրի երկրորդ լրացուցիչ ֆինանսավորման ծրագիր	2,089,765	2,088,428	1,337			
Համաշխարհ ային բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	Կենսական նշանակության ճանապարհացանցի բարելավման լրացուցիչ ծրագիր	4,986,131				3,146,392	1,839,738
Համաշխարհ ային բանկ	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	Կրթության բարելավման ծրագիր	4,794,880			462,421	2,211,831	2,120,629

Համաշխարհային բանկ	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	Կրթության որակի և համապատասխանության երկրորդ ծրագիր	7,025,390	3,181,670	2,783,974	1,057,267	2,479	
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Համայնքային ջրամատակարարման և ջրահեռացման երրորդ ծրագիր	6,000,976	3,158,149	1,843,876	998,951		
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն	Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության ծրագիր	3,972,806	1,338,135	1,391,663	769,069	473,939	
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն	Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության երկրորդ ծրագիր	4,236,033			1,114,186	1,897,225	1,224,623
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի երրորդ ծրագրի երրորդ լրացուցիչ ֆինանսավորման ծրագիր	3,800,789	2,686,489	1,095,053	19,247		
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Հարկային վարչարարության արդիականացման ծրագիր	6,174,830	2,385,025	1,548,093	866,219	598,945	776,548
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման և վերահսկման ծրագիր	17,786,391	5,069,000	5,626,621	1,524,829	3,379,300	2,186,641
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Ռոտզման համակարգերի արդյունավետության բարձրացման ծրագիր	13,032,001	3,339,652	2,661,099	2,617,937	2,654,243	1,759,070
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Ռոտզման համակարգերի վերականգնման հրատապ ծրագրի լրացուցիչ ֆինանսավորում	964,444	964,444				
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Պետական հատվածի բարեփոխումների երկրորդ ծրագիր	3,168,779	1,506,507	675,147	599,815	313,963	73,348
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Պետական հատվածի արդիականացման երրորդ ծրագիր	288,116					288,116
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Սոցիալական պաշտպանության ոլորտի կառավարման ծրագրի լրացուցիչ	690,966	690,966				

		Ֆինանսավորման ծրագիր						
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	Սոցիալական պաշտպանության ոլորտի վարչարարության երկրորդ ծրագիր	1,867,123			238,531	473,800	1,154,792
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	Տարածքային զարգացման հիմնադրամի ծրագիր	3,703,511			692,940	1,682,890	1,327,681
Համաշխարհային բանկ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	Տեղական տնտեսության և ենթակառուցվածքների զարգացման ծրագիր	142,608					142,608
Ռուսաստանի Դաշնություն	ՀՀ պաշտպանության նախարարություն	Ռուսաստանի Դաշնության կողմից տրամադրված պետական արտահանման վարկի հաշվին ռուսական արտադրության ռազմական նշանակության արտադրանքի մատակարարումների ֆինանսավորում	5,464,535			-	3,260,528	2,204,007
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	«Երևանի կոշտ թափոնների կառավարման ծրագիր» (Երևանի քաղաքապետին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	190,127					190,127
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	«Երևանի քաղաքային լուսավորության» ծրագիր (Երևանի քաղաքապետին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	367,929				-	367,929
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	«Կոտայքի և Գեղարքունիքի մարզերի կոշտ թափոնների կառավարման» ծրագիր	65,172					65,172
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Գյումրու քաղաքային ճանապարհների ծրագիր	142,608					142,608

Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի մետրոպոլիտենի վերակառուցման երկրորդ ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	3,855,959	1,328,767	1,286,288	402,443	579,059	259,401
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի մետրոպոլիտենի վերակառուցման երրորդ ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	47,536					47,536
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի ջրամատակարարման բարելավման ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	2,357,712		770,685	501,532	312,417	773,078
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն	Էլեկտրահաղորդման ցանցի բարելավման շրջանակներում «Աշնակ» ենթակայանի վերակառուցման և էլեկտրաէներգետիկական համակարգի կառավարման բարելավման ծրագիր	1,113,844				628,216	485,628
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարություն	Կոտայքի մարզի կոշտ թափոնների վերամշակման ծրագիր	989,550	989,550				
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Հայաստանի փոքր համայնքների ջրային ծրագիր	2,750,145	1,179,860	1,295,568	274,717		
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն	ՀՀ պետական սահմանի «Բագրատաշեն» անցման կետի կամրջի վերակառուցման ծրագիր	2,911,524	-	1,310,553	474,594	616,578	509,800
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն	Էլեկտրահաղորդման ցանցի բարելավման շրջանակներում Երևանի ՋԵԿ-ի ենթակայանի վերակառուցման ծրագիր	1,777,911			-	1,104,184	673,728

ՕՊԵԿ զարգացման միջազգային հիմնադրամ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Գյուղական կարողությունների ստեղծում» ծրագիր	7,627,646	2,626,148	2,504,507	1,551,238	945,753	
ՕՊԵԿ զարգացման միջազգային հիմնադրամ	ՀՀ կառավարության աշխատակազմ	«Ենթակառուցվածքներ ի և գյուղական ֆինանսավորման աջակցություն» ծրագիր	2,266,226				95,638	2,170,588
Ֆրանսիայի Հանրապետու թյուն	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Երևանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծրագրին տրամադրվող տեխնիկական աջակցության ծրագիր (Երևան համայնքի ղեկավարին պետության կողմից պատվիրակված լիազորություն)	6,655,252	875,558	1,467,126	1,007,915	2,841,510	463,143
Ֆրանսիայի Հանրապետու թյուն	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	Վեդու ջրամբարի կառուցման ծրագիր	3,747,478			565,963	2,229,798	951,718
		Ընդամենը	379,438,925	133,766,112	79,902,619	44,368,328	75,106,93 5	46,294,932